

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TE LICHTERVELDE, STATIESTRAAT 100, 102, 108 EN 110

ARCHEOLOGIENOTA

ABO Archeologische Rapporten 296

Rapport opgemaakt door: Jan Coenaerts en Anouk Van der Kelen

Derbystraat 51
9051 Gent

november 2016

Dossiernr. 20083.R.01

Dossiernr. OE: 2016K71

Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief in Lichtervelde, Statiestraat 100, 102, 108 en 110

Auteurs

Jan Coenaerts en Anouk Van der Kelen

Opdrachtgever

LIDL Belgium GmbH & Co. KG

Afdeling Expansie LCL

Guldensporenpark 90 Gebouw J

B-9820 Merelbeke

Projectnummer

- 20423 (intern)
- 2016K71(Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, Oktober 2016

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 296

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	25/10/2016	Interne draft
v1	28/10/2016	Externe draft / definitieve versie
v2	07/11/2016	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	VERSLAG VAN RESULTATEN.....	8
1	INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE).....	8
1.1	Thesaurus	8
1.2	Samenvatting.....	8
1.3	Administratieve gegevens	10
1.4	Doel van het onderzoek.....	11
1.5	Aanleiding van het onderzoek.....	11
1.6	Afbakening studiegebied	11
1.7	Onderzoeksstrategie.....	13
2	AARD VAN DE BEDREIGING.....	14
2.1	Huidige situatie.....	14
2.2	Toekomstige situatie	15
3	ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE	16
3.1	Topografische situering	16
3.2	Bodemkundige situering.....	21
4	ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	28
4.1	Inventarissen onroerend erfgoed.....	29
4.2	Cartografische bronnen.....	35
4.3	Recente landschapsveranderingen	40
4.4	milieuboringen	42
5	BESLUIT (VERSLAG VAN RESULTATEN)	48
5.1	Interpretatie en datering.....	48
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	48
5.3	Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	49
5.4	Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek.....	50
6	KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING.....	51
7	BIBLIOGRAFIE.....	52
7.1	Literaire bronnen.....	52
7.2	Plannen- en kaartenlijst.....	53

DEEL 2	BIJLAGEN.....	57

LIJST VAN FIGUREN

figuur 1: GRB met aanduiding van de percelen (rood) (bron: Geopunt 2016).....	12
<i>Figuur 2: Kadasterplan met aanduiding van de percelen (rood) (bron: CadGIS 2016).</i>	12
<i>Figuur 3: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016).....</i>	14
<i>figuur 4: Bodemingrepen van het studiegebied (rood) volgens de bouwplannen (Bron: Gepunt 2016) .....</i>	15
<i>figuur 5: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Gepunt 2016) .....</i>	16
<i>figuur 6: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	17
<i>figuur 7: Hoogteprofielen van het studiegebied (bron: Geopunt 2016).....</i>	17
<i>figuur 8 Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	18
<i>figuur 9: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	19
<i>figuur 10: Detailkaart DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	20
<i>figuur 11: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	22
<i>Figuur 12: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	23
<i>figuur 13: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	24
<i>figuur 14: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) .....</i>	25
<i>figuur 15: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016).....</i>	26
<i>figuur 16: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het studiegebied (paars) (Geopunt 2016) .....</i>	27
<i>figuur 17: Tabel met geraadpleegde bronnen.....</i>	28
<i>figuur 18: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016) .....</i>	30
<i>figuur 19: Tabel met de locatie van het bouwkundig erfgoed in de regio .....</i>	30
<i>figuur 20: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m .....</i>	31

Figuur 21: overzichtstabel CAI	32
<i>figuur 22 : Overzichtstabel Molenbestand verdwenen molens in de nabijheid van het studiegebied (bron: Denewet, 2016) .....</i>	<i>34</i>
<i>figuur 23: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) .....</i>	<i>35</i>
<i>figuur 24: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) .</i>	<i>36</i>
<i>figuur 25: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) .....</i>	<i>37</i>
<i>figuur 26: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) .....</i>	<i>38</i>
<i>Figuur 27: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016) ...</i>	<i>39</i>
<i>figuur 28: Orthofotomozaïek (zomeropnamen, zwart-wit 1971) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	<i>40</i>
<i>figuur 29: Orthofotomozaïek (winteropnamen, kleur 2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) .....</i>	<i>41</i>
<i>Figuur 30: boorstaten .....</i>	<i>46</i>
<i>Figuur 31: inplantingsplan boringen .....</i>	<i>47</i>

DEEL 1   VERSLAG VAN RESULTATEN

---

1   INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1   THESAURUS

Bureaustudie, Lichtervelde, vrijgave

1.2   SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de bouw van een warenhuis met parkeervoorzieningen en aanverwante infrastructuurwerken aan de Statiestraat 100-110 in Lichtervelde. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het historische en landschappelijk onderzoek (hfd. 3 en 4) blijkt dat de hoge en droge ligging van het studiegebied op een dekzandvlakte maakt dat het studiegebied een aantrekkelijk vestigingsgebied is was voor landbouwers. Tevens is de afstand tot water voor landbouwleefgemeenschappen niet te groot. De kans op het aantreffen van sporen van landbouwers vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen is daarom groot. Het studiegebied ligt op een afstand van 700m ten westen van de kerk van Lichtervelde, die al in de 11de eeuw in de historische bronnen vermeld werd. Bewoning in de vroege en volle middeleeuwen (tot 1300 n.Chr.) had een meer dynamisch karakter dan de latere middeleeuwse bewoning. In de omgeving van historische dorpskernen en clusters oude bebouwing kunnen de wortels van de huidige dorpen of steden liggen. De kans op resten van middeleeuwse bewoning in het studiegebied is daarom matig tot hog.*
- 2) In het studiegebied is vanaf de jaren zeventig van de 20e eeuw steeds meer en meer bebouwing verschenen. Uit de uitgevoerde boringen in het kader van een milieuonderzoek is duidelijk dat deze bouw –en nivelleringsactiviteiten het archeologisch niveau, op een erg verstorende manier heeft aangetast.*
- 3) De luchtfoto's en huidige toestand van het terrein, deels bebouwd en overal een betonlaag en/of grind samen met de afwezigheid van nog onverstoorde of onbedekte bodem, geven duidelijk aan dat er weinig bewaarde archeologische indicatoren nog te verwachten zijn op dit terrein*

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier voornamelijk uit het aantreffen van dieper liggende structuren uit het neolithicum tot en met de middeleeuwen, zoals blijkt uit de bureaustudie. Het is echter de vraag in welke mate sporen, structuren en stratigrafieën bewaard zijn gebleven bij de 20^e eeuwse bodemingrepen. De aanleg van de bedrijfsgebouwen, parking en de nivelleringswerken hebben waarschijnlijk voor vernietiging van eventueel aanwezige archeologische waarden gezorgd hebben. Op basis van de uitgevoerde boringen in het kader van een milieuonderzoek kunnen wij bevestigen dat de ondergrond onder de bestaande parking en in de nabijheid van de bestaande gebouwen reeds in die mate verstoord is dat er weinig potentieel tot kennisvermeerdering te verwachten valt. Geadviseerd wordt daarom om geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2016K71
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Jan Coenaerts
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2015/000008
Naam + adres studiegebied	
- straat + nr.:	Statiestraat 100, 102, 108 en 110
- postcode :	8810
- fusiegemeente :	Lichtervelde
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	ZW: 63173, 191254 ZO: 63238, 191268 NW:63155, 191325 NO:63207, 191411
Kadaster	
- Gemeente :	Lichtervelde
- Afdeling :	1
- Sectie :	F
- Percelen :	581h, 580a, 580h en 580k
Onderzoekstermijn	Oktober 2016
Thesauri	Bureaustudie, Lichtervelde, neolithicum, bronstijd, ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen, dekzand.

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein wordt bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein

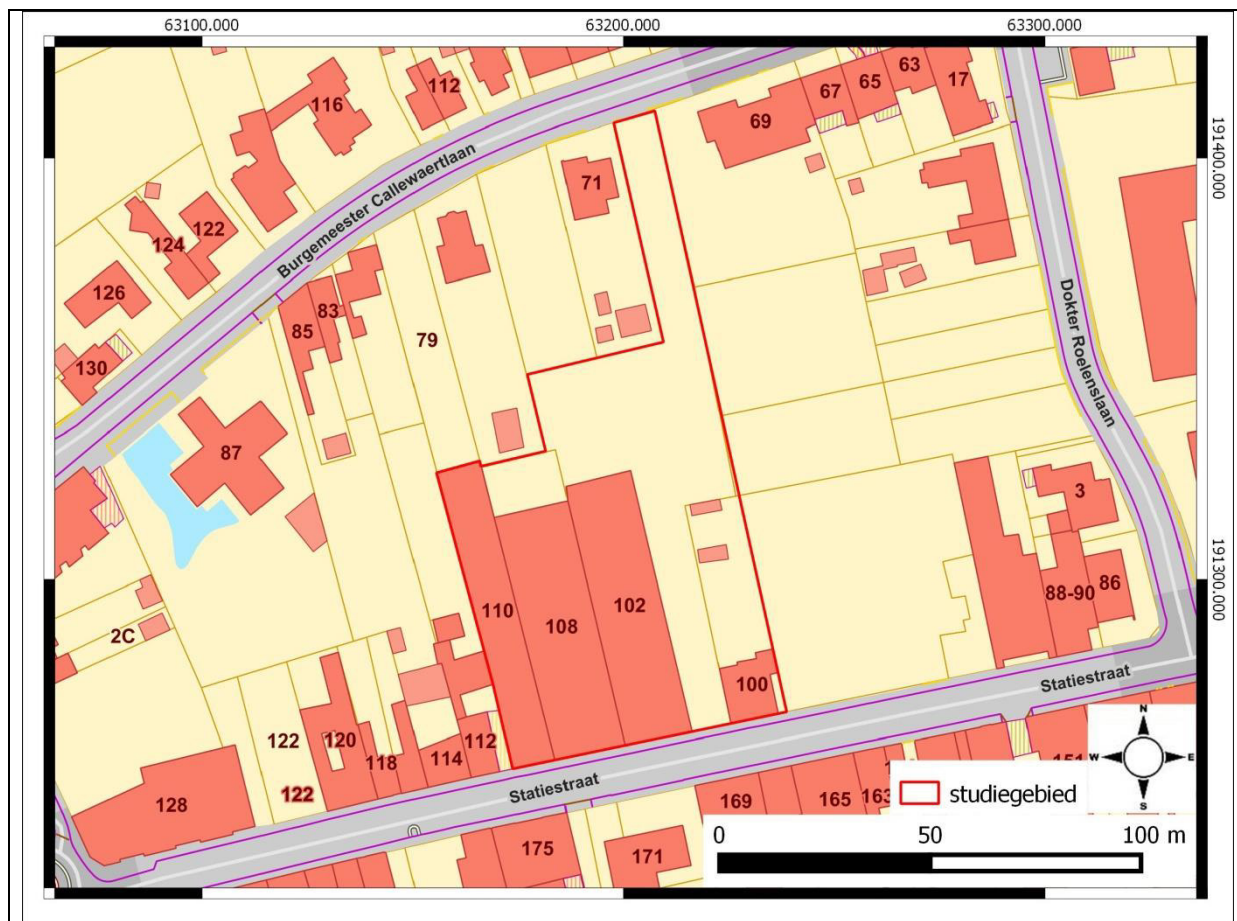
1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de geplande nieuwbouw van een warenhuis.

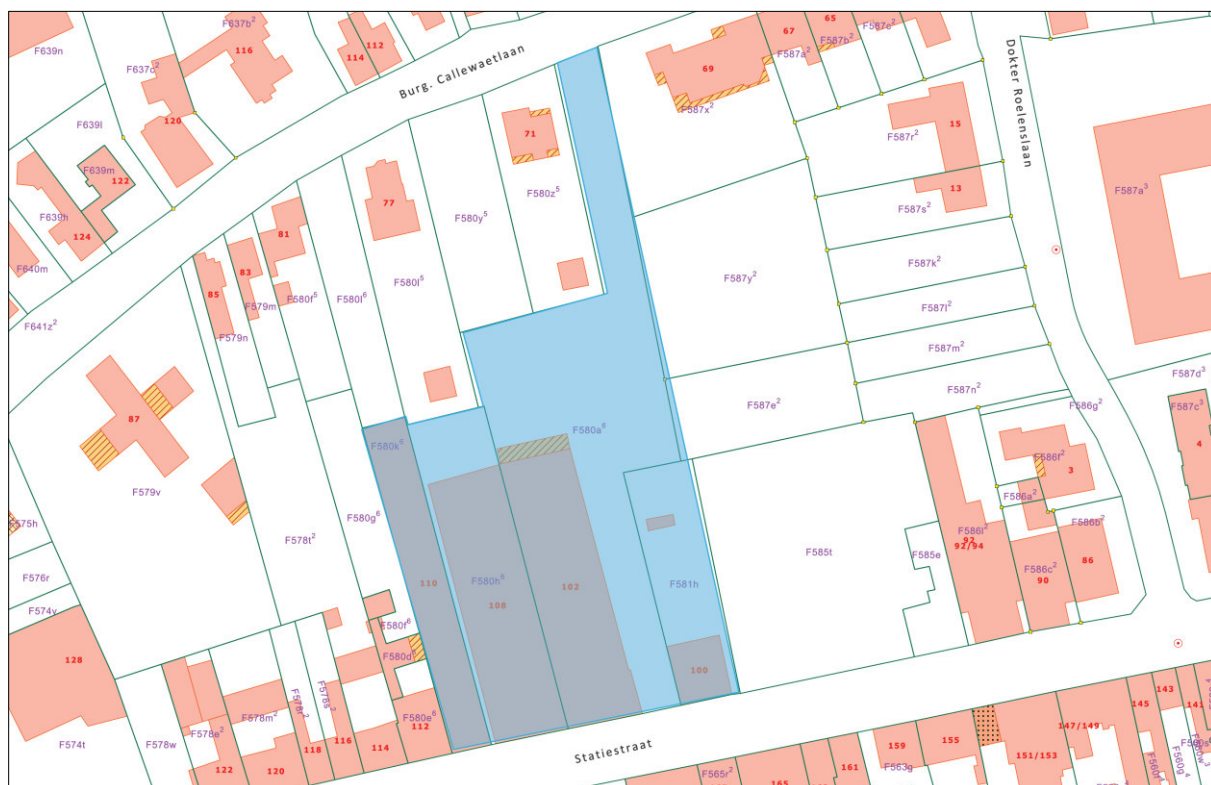
De beoogde graafwerkzaamheden worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft (ca. 6200m²) de 3000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (ca. 2050m²) de 1000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). De bestaande bebouwing binnen het studiegebied zal gesloopt worden en een nieuw warenhuis met infrastructuur zal opgericht worden.

1.6 AFBAKENING STUDIEGEBIED

Het studiegebied is gesitueerd aan de Statiestraat 100, 102 108 en 110 in Lichtervelde (Prov. West-Vlaanderen). De achterzijde van het studiegebied grenst aan de Burgemeester Callewaertlaan (figuur 1). Het studiegebied betreft de percelen Gemeente Lichtervelde, Sectie F, percelen 581h, 580a, 580h en 580k (figuur 2). De totale oppervlakte van het studiegebied bedraagt ca. 6200m².

figuur 1: GRB met aanduiding van de percelen (rood) (bron: Geopunt 2016)

Figuur 2: Kadasterplan met aanduiding van de percelen (rood) (bron: CadGIS 2016)

1.7 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het studiegebied is momenteel bebouwd. In de zuidwestelijke hoek van het studiegebied liggen enkele bedrijfsgebouwen, bij Statiestraat nummers 102, 108 en 110 (figuren 1 en 2). Aan de straatzijde van deze bedrijfsgebouwen zijn woningen gelegen evenals bij nummer 100. Ter plaatse van nummers 108 en 110 zijn de woningen onderkelderd tot maximaal 3 m onder maaiveld.¹ Het niet bebouwde deel van het terrein is in gebruik als parkeerplaats (nummer 102) en tuin (nummer 100). De parkeerplaats is met asfalt verhard. Volgens de richtlijnen bouw betekent dit een verstoring tot ca. 50 cm onder maaiveld. Dit blijkt eveneens uit de milieu hygiënische boringen (cf. hfst 4.4).

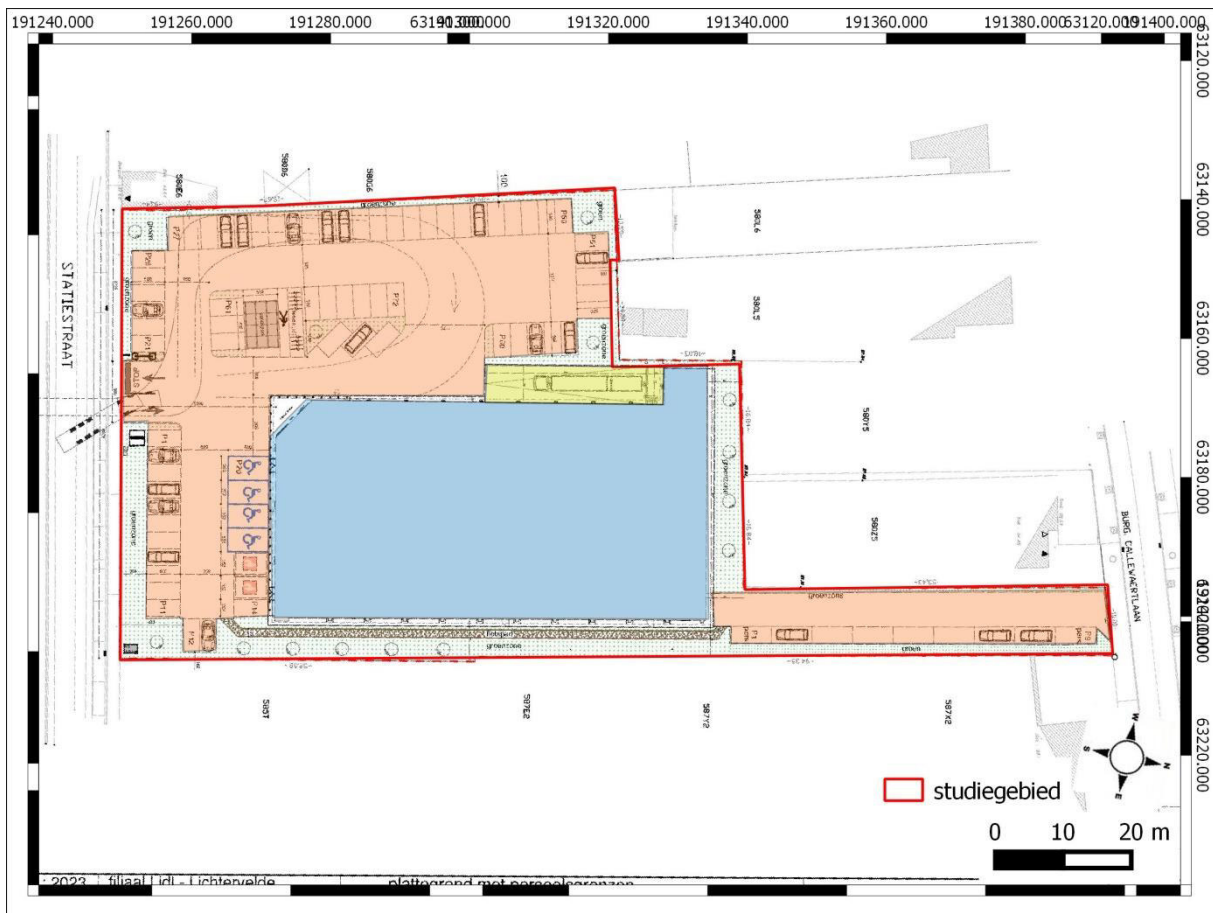

Figuur 3: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

¹ Mededeling M. Vanderveken.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De bestaande bebouwing in het studiegebied (6200 m²) wordt gesloopt. Het betreft de woningen aan de staatzijde van nummers 100, 108 en 110 en de achterliggende bedrijfsgebouwen (figuur 3 en 4). In het studiegebied wordt een nieuw bedrijfspand met een oppervlakte van ca. 2050 m² gerealiseerd (figuur 4, blauw). De daarmee gemoeide bodemverstoringen zijn (nog) onbekend. Ten westen van het nieuwe bedrijfspand wordt een loskade gerealiseerd (140m²) (figuur 4, geel). Voor de bezoekers worden 72 parkeerplaatsen aangelegd met een oppervlakte van ca. 2.400m² (figuur 4, oranje, zuid). Dit zal voor een bodemverstoring van ca. 50 cm onder maaiveld leiden volgens de richtlijnen bouw. Verder worden 9 parkeerplaatsen (440 m²) ingericht voor het personeel (figuur 4, oranje, noord). Mogelijk wordt het bestaande asfalt hiervoor gehandhaafd. Verder worden er groenstroken aangelegd en een fietspad. De dieptes van deze bodemingrepen zijn eveneens onbekend (zie ook Bijlage 1, Plattegrond en perceelsgrenzen).

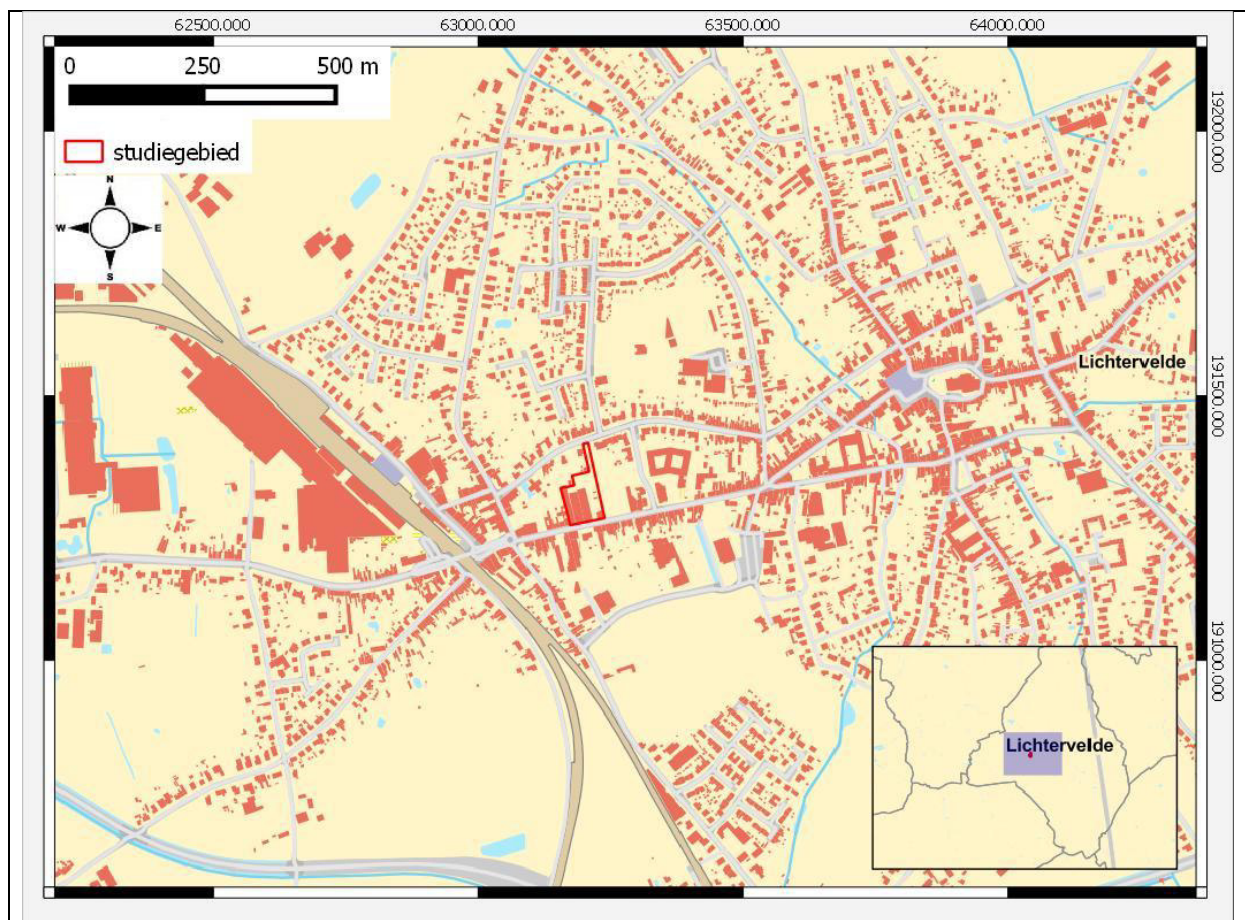
figuur 4: Bodemingrepen van het studiegebied (rood) volgens de bouwplannen (Bron: Gepunt 2016)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het studiegebied bevindt zich in Lichtervelde tussen de Statiestraat en de Burgemeester Callewaertlaan. 300 meter ten westen van het studiegebied ligt het treinstation. 450 meter ten noordoosten van het studiegebied ligt een gekanaliseerde waterloop, De Handzamevaart. 850 meter ten oosten van het studiegebied liggen restanten van een oude waterloop, de Kwakkelbeek. Het middelpunt van de dorpskern, het kerkplein, bevindt zich 700m ten oosten van het studiegebied (figuur 5).

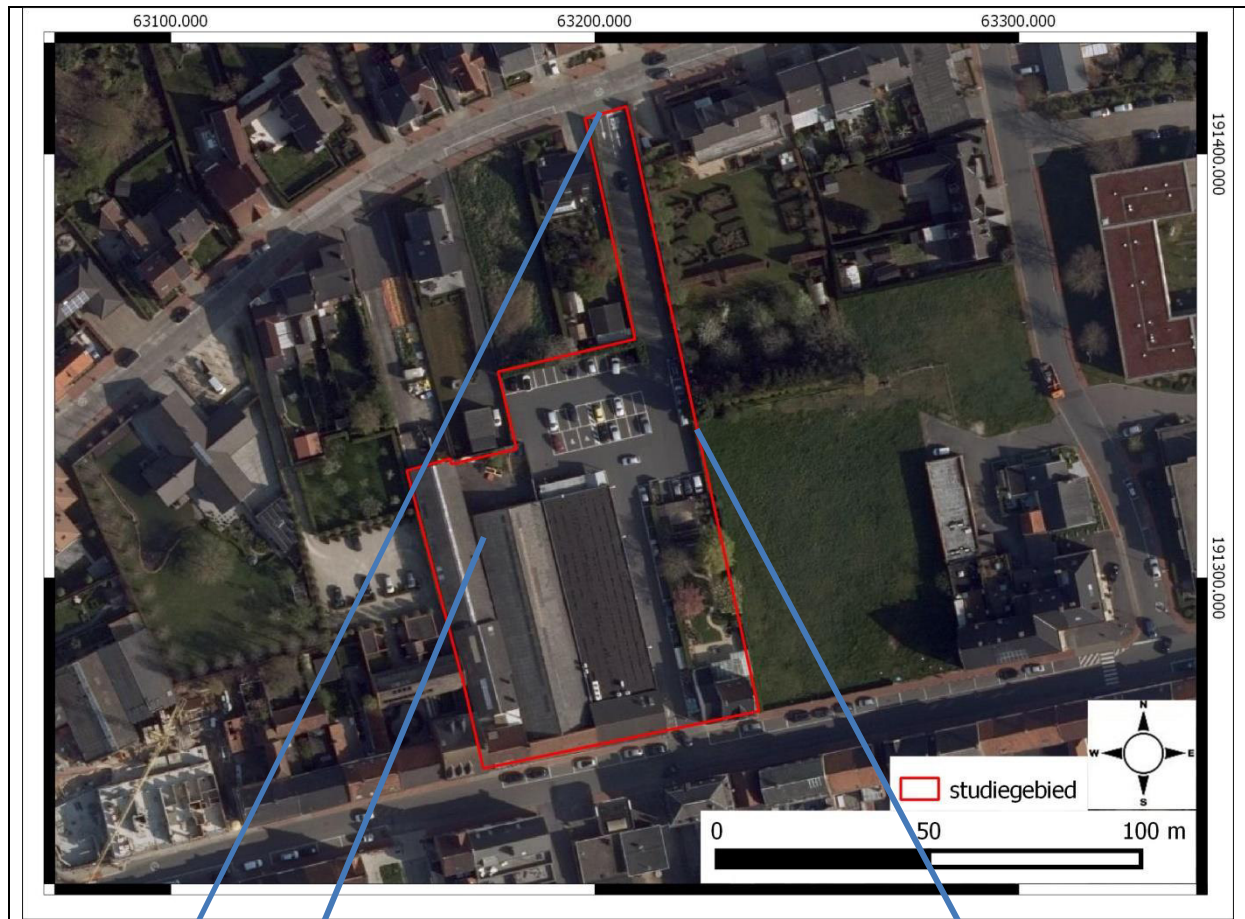

figuur 5: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Gepunt 2016)

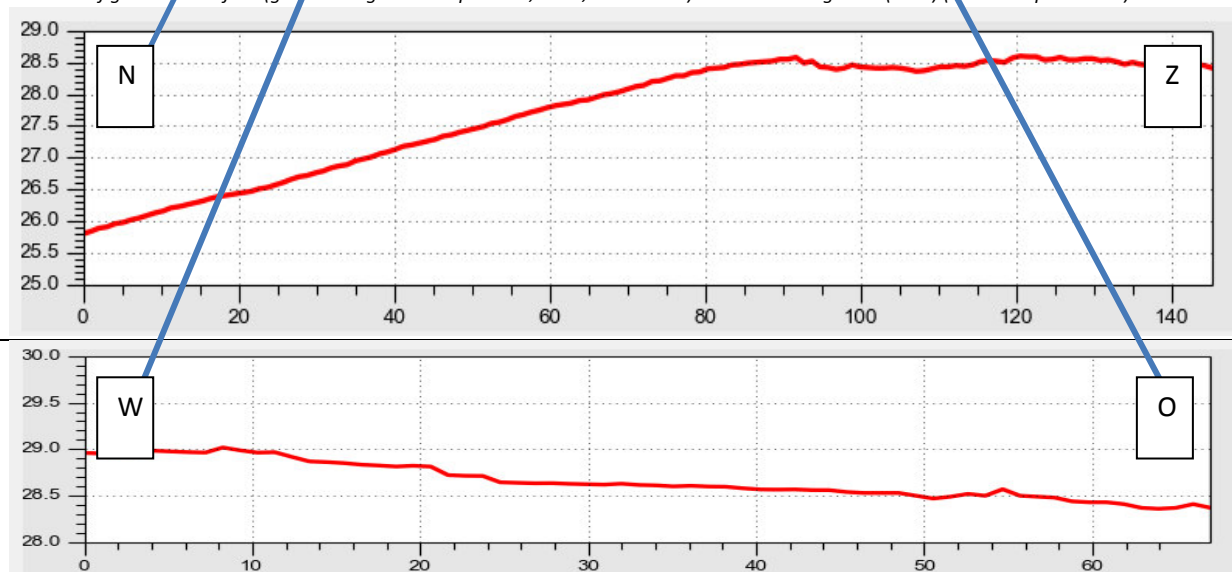

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Algemeen genomen liggen de TAW waarden rond de 27m boven de zeespiegel (zie figuur 6 en 7). Het hoogste deel van het studiegebied ligt in het zuidwestelijke deel, ca 29m TAW, het laagste punt ligt in het noordelijke deel, ca. 25,8TAW. Het maximale hoogteverschil bedraagt dus maximaal 3,2 meter.

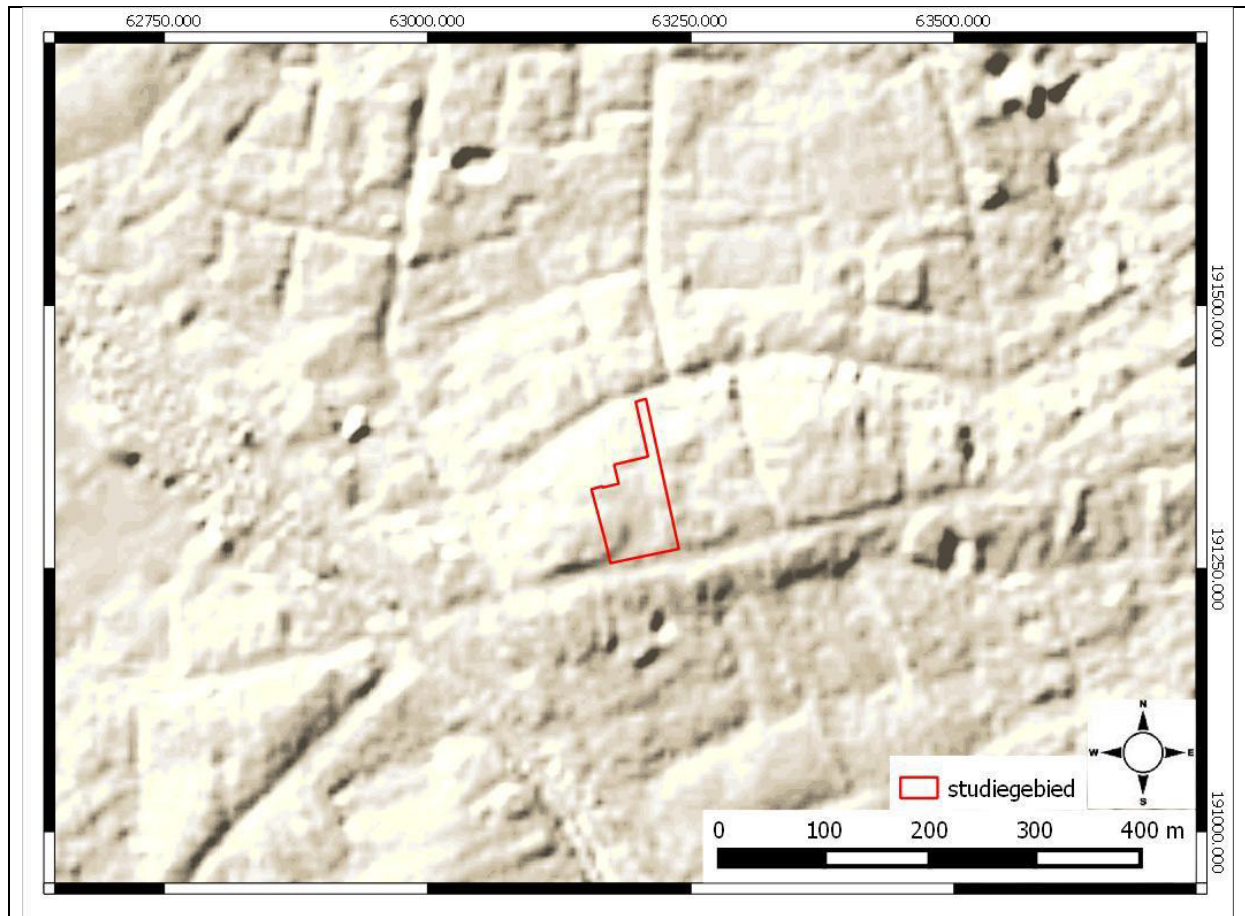

figuur 6: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

figuur 7: Hoogteprofielen van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

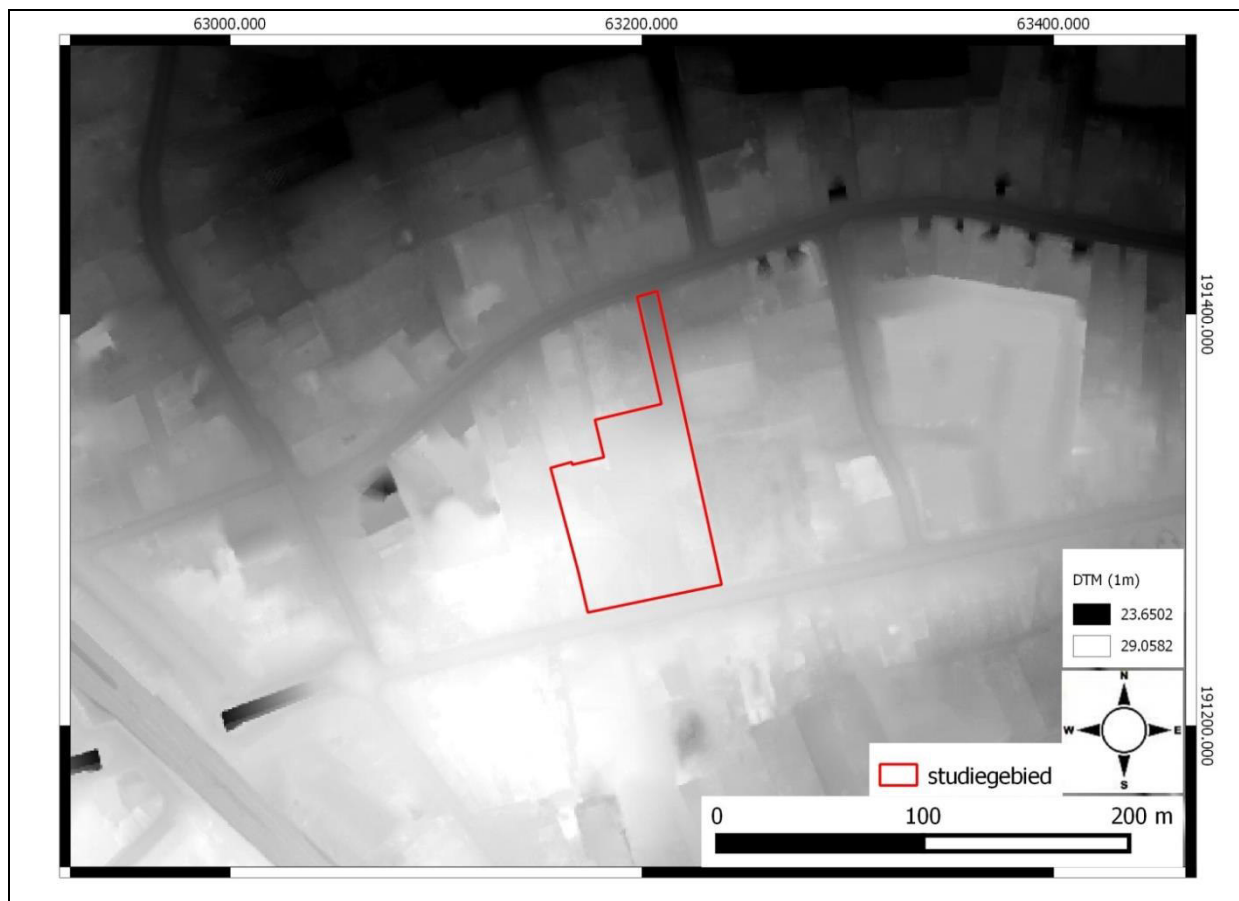
Het reliëf is in de vorm van een Digitaal Hoogtemodel-kaart (DTM, 1m) en hillshade (DTM 5m) is weergegeven. Het studiegebied ligt op een dekzandvlakte. Deze dekzandvlakte wordt doorsneden door enkele waterlopen, de Handzamevaart ten noordoosten van het studiegebied en de Kwakkelbeek ten zuidwesten. Het studiegebied ligt op een hoger gelegen deel van de dekzandvlakte tussen de waterlopen in. Deze hoger gelegen delen zijn in het verleden vanwege hun vruchtbaardere ondergrond de meest geschikte locaties voor bewoning.

figuur 8 Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

figuur 9: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

figuur 10: Detailkaart DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

Het studiegebied bevindt zich in bebouwde zone (OB) waardoor het bodemtype niet kon worden gekarteerd. Er kan echter gesuggereerd worden dat de natuurlijke bodem ter plaatse van het studiegebied aanleunt bij de **Scc**, **Scc(h)**, **Sdc** of **Sdp**. Deze bodemtypes wisselen zich af op de dekzandvlakte, waar de historische kern van Lichtervelde is gevormd.

Het **Scc** bodemtype bestaat uit matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodems met gedegradeerde textuur B horizont en Prepodzolen hebben een bouwvoor van 25-30 cm dikte, donker grijsbruin, die in sommige gevallen rust op een weinig duidelijke kleur B horizont. De Bt begint op 40-100 cm, uitzonderlijk dieper. Hij is bruin tot geelbruin in het bovenste gedeelte en vertoont zeer bleekbruine zandige strepen en vlekken. In het onderste gedeelte komen gleyverschijnselen voor vanaf 60-90 cm. De overgangshorizont is iets grijzer en rust op de gedegradeerde Bt met roodbruine ijzerconcreties en bruine kleihoudende brokken. De bodem is iets te droog in de zomer. Het zijn goede gronden voor zomergranen en aardappelen, waar thans veel maïs op verbouwd wordt, weinig geschikt voor weiland. De bodems zijn ook geschikt voor intensieve tuinbouw en ruwe groenteteelt. De Scc(h) variant heeft een sterk gevlekte, verbrokkelde of discontinue textuur-B horizont (Van Ranst & Sys 2000, p. 141).

Bodemtype **Sdp** zijn matig natte gronden op lemig zand zonder profielontwikkeling. Deze matig natte, matig gleyige gronden hebben een donkergrijze bouwlaag, 25-40 cm dik met doorgaans een humusgehalte van meer dan 2%. De onderliggende Cg is roestig gevlekt, grijs en bevat schelpresten. Gans het profiel is kalkhoudend (5-8% CaCO₃). De bodem is iets te nat in de winter, vooral indien een kleisubstraat voorkomt. De vochttoestand in de zomer is gunstig. Het zijn goede gronden geschikt voor alle teelten, ook voor weiland. De bodem komt voor in lokale vlekken, veelal nabij geulen of krekken of te midden van zandleemgronden (Van Ranst & Sys 2000, p. 76).

Het **Sdc** bodemtype bestaat uit een matig natte lemig zandbodem met verbrokkelde textuur B horizont. Deze matig natte grijsbruine Podzolachtige bodems en Prepodzolen hebben een grijsbruin tot donker grijsbruine bouwvoor, onder akkerland ongeveer 25 cm dik, tenzij anders aangegeven. De Ap rust meestal op een bruinachtige overgangshorizont. De verbrokkelde textuur B begint meestal op 60-80 cm, hij is sterk aangetast. In het Prepodzol stadium houdt deze horizont ijzerconcreties in. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm. De bodems zijn voldoende vochtig in de zomer, iets te nat in de winter, vooral de substraatseries. Deze serie vertegenwoordigt goede zandgronden geschikt voor alle zomerteelten ook voor weide. Naast weide wordt er thans ook veel maïs verbouwd. Geschikt voor ruwe groenteteelt (Van Ranst & Sys 2000, p. 145).

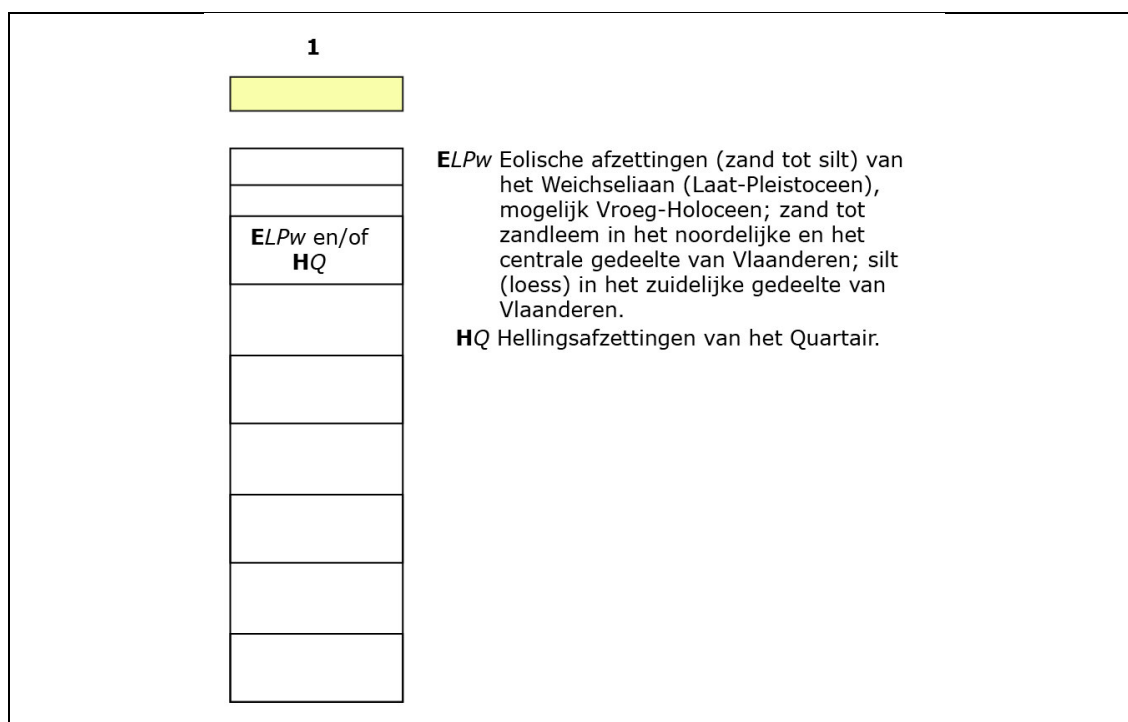
De matig natte bodems bevinden zich ten zuiden van het studiegebied. De matig droge bodems bevinden zich ten noorden en verspreid ten zuiden van het studiegebied. Matig droge bodems zijn een gunstige vestigingsplaats voor (prehistorische) landbouwers, vanwege de gewassen van destijds die voornamelijk op droge bodems gedijden. In de regio van het studiegebied komen geen plaggenbodems voor. Plaggenbodems zijn in de late middeleeuwen en nieuwe tijd opgeworpen en vormen door hun dikte een bescherming tegen moderne bodemverstoringen, zoals bijvoorbeeld (diep)ploegen.

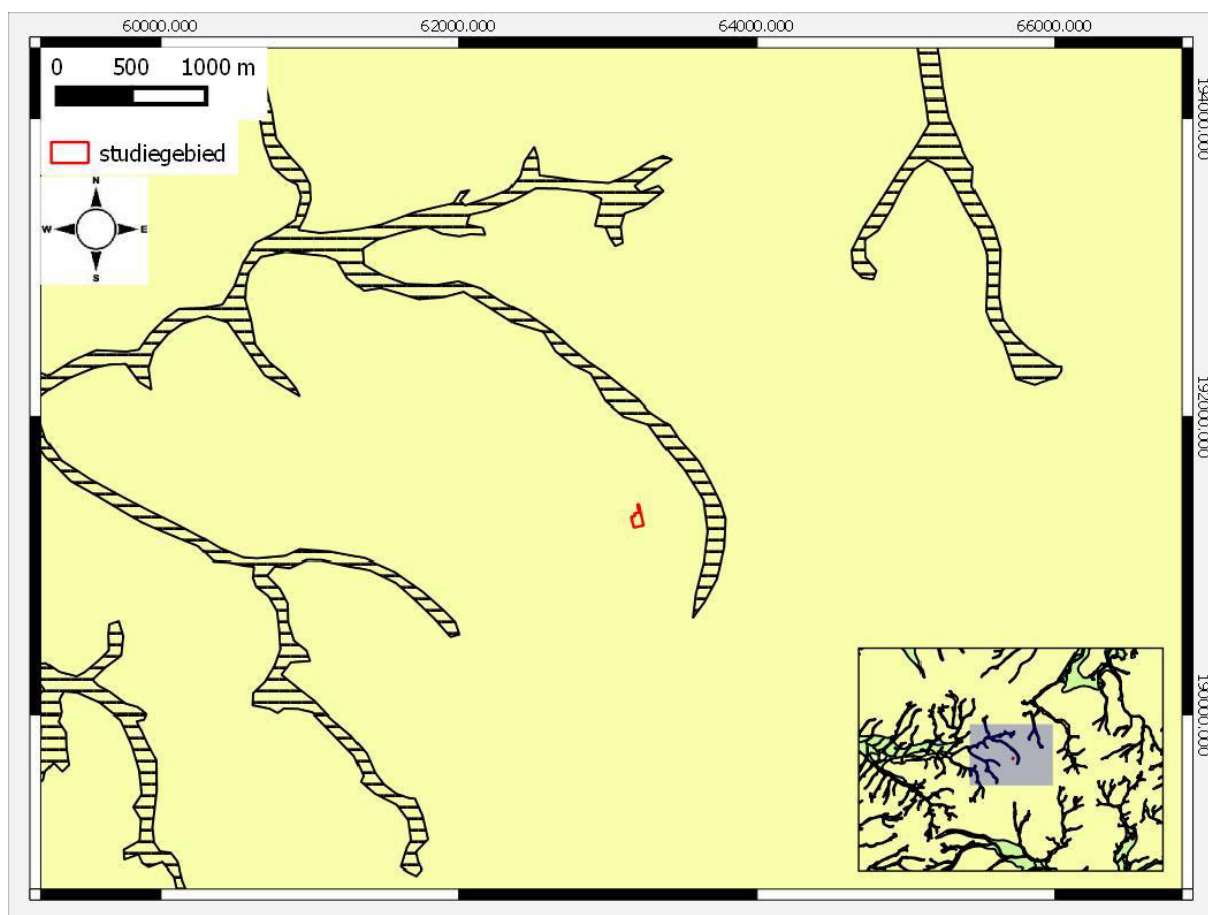
3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

In het studiegebied komen afzettingen voor van de **Formatie van Gent**. Volgens de Quartairgeologische kaart zijn er voor het studiegebied geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen aanwezig bovenop de Pleistocene sequentie.

De Formatie van Gent komt algemeen verspreid voor in het gebied met uitzondering van de kustvlakte, de huidige alluviale vlaktes, het gebied aan de voet van de meeste hellingen en op die plaatsen waar het Tertiair substraat dagzoomt. De dikte schommelt doorgaans rond de 2 m. De eolische afzettingen hebben in sommige regio's van het karteringsgebied een tweeledige opbouw: een topgedeelte dat bestaat uit een homogeen sedimentenpakket en een basisgedeelte dat bestaat uit een alternerend complex van grof en fijnkorrelige lagen. Het homogene sedimentenpakket is steeds aanwezig (Bogemans, Baeteman 2006, 14).

Figuur 12: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2016)

figuur 13: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Volgens de Tertiairgeologische kaart behoort het studiegebied tot de **Formatie van Tielt (Tt)**, Lid van Egem. De afzettingen bestaan uit grijsgroen zeer fijn zand, kleilagen, zandsteenbanken. Het is verder glauconiet- en glimmerhoudend en bevat schelpfragmenten. Door de dikte van het quartair dek zit het tertiair dek ter hoogte van het studiegebied op ongeveer 2 m onder het huidige loopvlak (De dikte van de bovenliggende Formatie van Gent schommelt doorgaans rond de 2 m (Bogemans, Baeteman 2006, 14). Alhoewel de diepte van deze lagen meevalt worden er geen archeologische sporen in verwacht. De top van het archeologisch niveau wordt verwacht in de top van de quartaire lagen.

figuur 14: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

Ter hoogte van het studiegebied is er door de aanwezigheid van bebouwing geen informatie beschikbaar over de potentiële bodemerosie. Ten zuiden en ten noorden van het studiegebied komen gronden voor met een lage erosiegevoeligheid. Hierdoor zijn de gronden zeer weinig tot verwaarloosbaar onderhevig aan bodemerosie. Dit geldt waarschijnlijk ook voor het studiegebied.

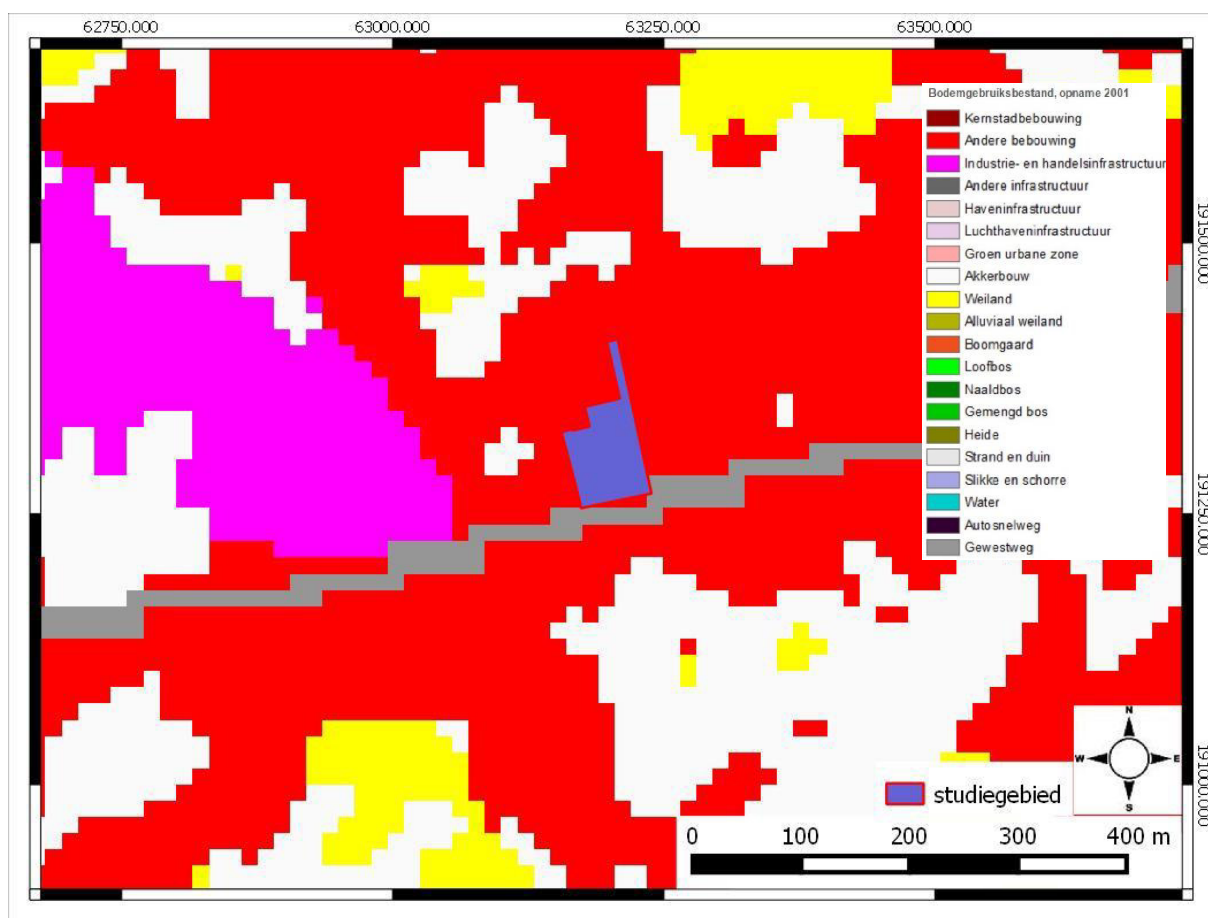

figuur 15: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Volgens de Bodemgebruiksk kaart wordt het studiegebied gekenmerkt door de aanwezigheid van bebouwde oppervlakte (rood).

figuur 16: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het studiegebied (paars) (Geopunt 2016)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Buiten archeologische zone
Landschapsatlas	Geen relict in de buurt (<1km)
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Geen zones in de buurt (<1km)
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.3
Inventaris Historische stadskern	Buiten historische stadskern
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Buiten GGA
Wereldoorlog relict	Geen relict in de buurt (<1km)
Belgisch Molenbestand van verdwenen molens	Relevant, cf. 4.1.4
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.2.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.2.5

figuur 17: Tabel met geraadpleegde bronnen

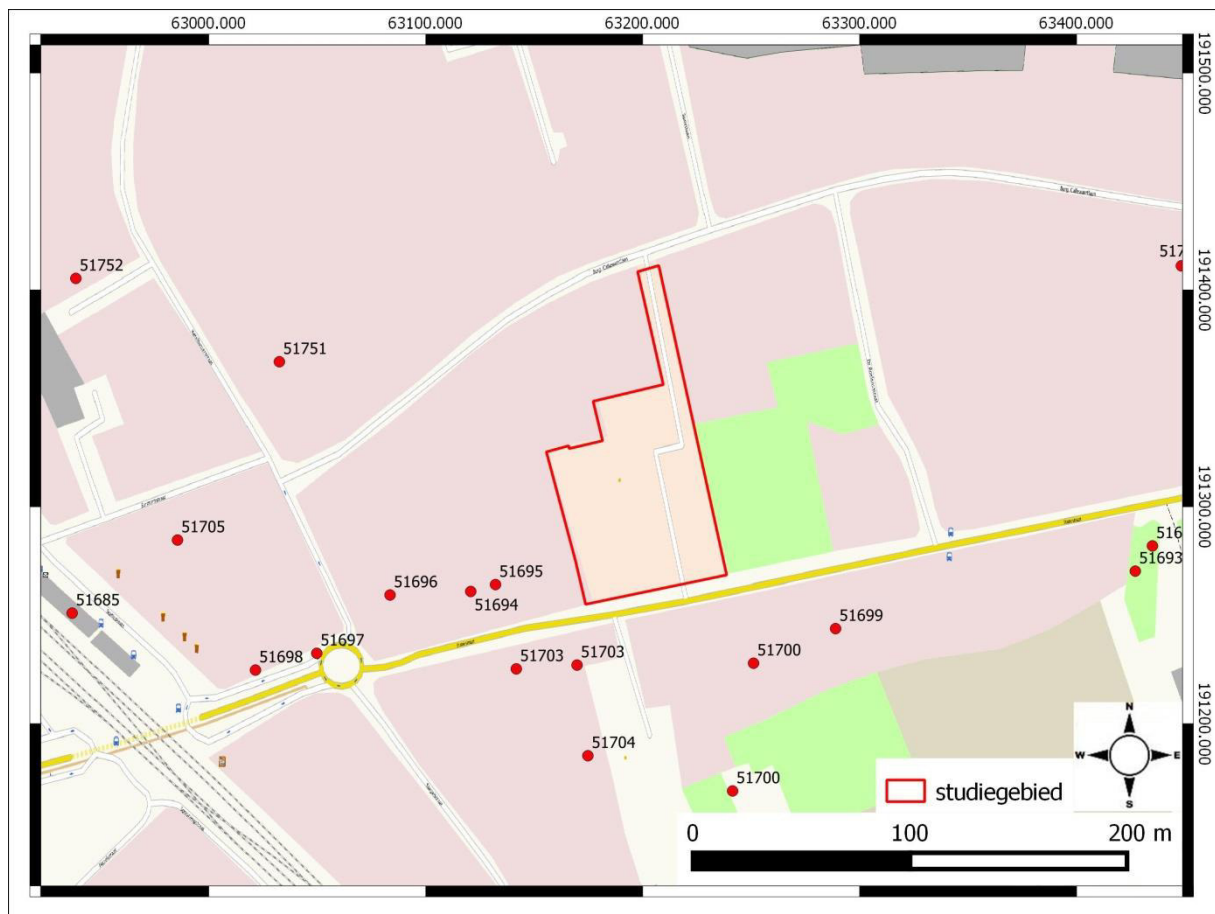
4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

De overzichtskaart van het Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied onmiddellijk aangrenzend aan het studiegebied geen enkele melding van beschermde archeologische sites; beschermde cultuurhistorische landschappen; zones opgenomen in het archeologisch inventaris of wereldoorlog relict/en/zones.

4.1.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Wat betreft het bouwkundig erfgoed ligt de meerderheid van de gekende locaties langs de Statiestraat. De geklasseerde erfgoedwaarden bestaan nagenoeg volledig uit gebouwen die uit de tweede helft van de 19^e eeuw of de 20^e eeuw stammen. Opmerkelijk is de "site Van Coillie", een beschermd als monument, aan de overzijde van het studiegebied van de Statiestraat (51703). Twee quasi identieke woonhuizen in streekeigen neogotische stijl, naar ontwerp van T. Nolf (Torhout) en respectievelijk gedateerd anno 1921 en 1928; Statiestraat nummer 177 vervangt een huis vernield bij terugtrekking van Duitse soldaten in 1918, met achterin liggende boomzagerij, maalderij en olieslagerij "Van Coillie" uitziend op een gekasseid erf (51704). Het gecombineerd bedrijf bestond uit een boomzagerij, een maalderij en een olieslagerij met inbegrip van de bedrijfsgebouwen en alle toestellen, werktuigen en materialen door aard en bestemming verbonden aan het voornoemd bedrijf, inclusief het spoor voor de zaagslede en de bekleding van het erf. De site is een beschermd monument vanwege de industrieel-archeologische waarde. Als uiterst interessant, goed bewaard en nog functionerend voorbeeld van een combinatie van drie bedrijfjes waarvan de technische uitrusting verwijst naar een bepaalde fase - voornamelijk te situeren in het interbellum - in de technologische en economische ontwikkeling van deze landelijke bedrijfjes gedurende de eerste helft van de 20^e eeuw en dit met bijzondere verwijzing naar waardevolle elementen zoals de autonome opwekking van elektriciteit, de aanwezigheid van twee soorten dieselmotoren, de geïntegreerde Duitse oliepersen, de aanwezigheid van zowel een koude als een warme maalcyclus en de volledig uitgeruste boomzagerij (zie ook paragraaf 0).

Verder is de vermelding van de kerk van Lichtervelde nog van belang (51749). Het is een neogotisch kerk van 1878-1880, naar ontwerp van architect Pierre Nicolas Croquison (Kortrijk), ter vervanging van de kerk met romaanse toren uit het tweede kwart van de 17^e eeuw. De eerste bidplaats was vermoedelijk een houten kerkje, gesticht door de Heren van Lichtervelde, waarvan de oudste vermelding teruggaat tot 1197. In 1583 is de kerk vernield door de Geuzen, met uitzondering van de toren. In de eerste helft 17^e vond heropbouw van de kerk plaats. In het derde kwart van de 17^e eeuw werd de kerk verstevigd tot vesting omsloten met zware en hoge palissaden. Tijdens de Frans-Spaanse oorlogen in 1695 is de kerk geplunderd door de Franse troepen. In 1708 werd de kerk beschadigd door de Engelsen onder leiding van Malborough. In 1838 is de kerk uitgebreid in westelijke richting ten gevolge van bevolkingsgroei. In 1876 en 1879 vond afbraak plaats van de oude kerk en werd de huidige kerk opgericht.

figuur 18: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016)

Onderstaande tabel geeft een beknopte inhoud en locatie van het bouwkundig erfgoed in een straal van ongeveer 100m rond het studiegebied.

IBE	Locatie	Omschrijving	Datering
51696	Statiestraat 128	Hoekcomplex van voormalige handel in steenkolen en bouwmaterialen	Tweede helft 19 ^e eeuw
51694	Statiestraat 122	herberg "'t Paradijs"	Laatste kwart 19 ^e eeuw
51695	Statiestraat 120	Dorpswoning met winkelpui	XIX d
51703	Statiestraat 175 en 181	Site Van Coillie: twee burgerhuizen in neogotische stijl	1921 en 1928
51704	Statiestraat 179	Site Van Coillie: boomzagerij, olieslagerij en maalderij	1856-1919
51700	Statiestraat 165, 169	Neoclassicistische woonhuizen	Laatste kwart 19 ^e eeuw / begin 20 ^e eeuw
51699	Statiestraat 155	Burgerhuis	Tweede helft 19 ^e eeuw

figuur 19: Tabel met de locatie van het bouwkundig erfgoed in de regio

4.1.2 BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

In de omgeving van het studiegebied bevindt zich geen beschermd stads- en dorpsgezicht.

4.1.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

figuur 20: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m

De overzichtskaart geeft alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m weer binnen het studiegebied. Ten zuiden van het studiegebied ligt een site met walgracht. Ten westen van het studiegebied liggen sporen van een 12^e-13^e eeuwse nederzetting bestaande uit twee eenschepige gebouwen. Verder sporen van een bakstenen hoevegebouw uit de 19^e eeuw en greppels en grachten. De aangetroffen archeologisch sporen geven aan dat de locatie in ieder geval in de late middeleeuwen en de nieuwe tijd geschikt was voor bewoning en dat sporen uit deze perioden, maar wellicht ook ouder in het plangebied verwacht mogen worden.

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
70357	Ketelbuizerstraat I	Site met Walgracht	Late middeleeuwen
210831	Stegelstraat	Nederzetting; In de noordwestelijke zone van het gebied waren sporen aanwezig van een 12 ^e -13 ^e eeuwse nederzetting. Het gaat o.a. om 2 eenschepige gebouwen.	Late middeleeuwen

210831	Stegelstraat	Sporen van een bakstenen hoevegebouw	19 ^e eeuw
210831	Stegelstraat	Lijnelementen; greppels en grachten	Onbepaald

Figuur 21: overzichtstabel CAI

4.1.4 BELGISCH MOLENBESTAND MOLENS

In een straal van 1000 meter rondom het studiegebied zijn in het Belgisch molenbestand molens drie molens geregistreerd.

50m ten zuiden van het studiegebied ligt de molen Devos. In 1886 werd een eerste stoommachine geplaatst, maar men bleef ook nog met windkracht malen. De olieslagerij werd dan uitgebrouwen. Er werden nieuwe stoommachines geplaatst in 1888, 1892, 1903 en 1905. Tijdens de eerste wereldoorlog werden de wieken afgehaald en maakten de Duitsers op het dak een platform. In 1919 werd de verminkte molen geheel afgebroken. Daarna kwam op de molensite een combinatie van drie bedrijfjes tot stand, die typerend zijn voor de economische en technologische ontwikkeling uit het interbellum, met name:

- maalderij, o.m. voorzien van silo's en maalstoel.
- olieslagerij met o.m. zowel een koude als een warme maalcyclus en geïntegreerde Duitse oliepersen
- autonome opwekking van elektriciteit en de aanwezigheid van twee soorten dieselmotoren.

De Duitse oliepersen waren van het type 'Fritz Krupp' van de constructeur "Harburgereisen u. Bronzwerk AG - Hamburg, Harburg" en een tweede met opschrift "M|AG" van 1935.- volledig uitgeruste boomzagerij (1924), o.m. spoorlijntje met transportwagentje voor verplaatsing boomstammen, boomslede en -zaag "Danckaert". De industrieel-archeologische site werd in 1996 beschermd als monument, omwille van haar unieke combinatie als olieslagerij, maalderij en houtzagerij. De laatste uitbaters waren Isabelle en Germain Vancoillie, achterkleinkinderen van oprichter Pieter De Vos. Na hun overlijden (Germain in 1992) en Isabelle in 1998) kocht de gemeente Lichtervelde de volledige site aan van de erfgenamen en werd nagedacht over de toekomstplannen. In 2002 werden de aanpalende woonhuizen eveneens beschermd als monument. In 2006 keurde de gemeenteraad het ontwerp van de eerste restauratiefase, opgesteld door A. Linters uit Bissegem, goed. De Heemkundige Kring Karel Van de Poele nam zijn intrek in de rechterwoning en verhuisde begin 2011, na restauratie van de beneden- en bovenverdieping, naar het linkerwoonhuis.

350m ten westen van het studiegebied lag de Statiemolen, voorheen Konijnholmolen, Holmolen of Konijnmolen geheten. Het was een houten korenwindmolen (later ook oliemolen). Hij werd voor 1568 opgericht op de hoek van de huidige Kortemarkstraat en de Hazelstraat, bij het station. In het Ancien Regime was hij in het bezit van de opeenvolgende heren van Lichtervelde. Naast de windmolen stond een rosmolen (vermeld in de verkoopsakte van januari 1844) om ook in windstille periodes te kunnen malen. Na de verkoop aan de weduwe Depuydt op 10 mei 1905 werd de molen gesloopt.

De Molen Denys (genoemd naar de laatste eigenaars-uitbaters) in de Statiestraat, 250m ten oosten van het studiegebied, op het 'lepers hoekje' werd voor het eerst vermeld in 1568. Voor 1830 was hij ingericht als graan- en oliewindmolen. De staakmolen werd in 1856 herbouwd als een stenen stellingmolen, om graan te malen en olie te slaan. Een eerste stoommachine werd in 1823 verwijderd. In 1892 werd een nieuwe stoommaalderij en -olieslagerij aan toegevoegd (met een hoge stoomschouw), maar er werd ook nog met de wind gemalen. De stenen stellingmolen verdween als laatste van de elf Lichterveldse windmolens in 1922. Hij was toen in het bezit van Victor Denys. Onderdelen van het binnenwerk werden hergebruikt bij de heropbouw van de Hovaeremolen te Koekelare en zijn er nu nog steeds te zien.

Plaats t.o.v. studiegebied	Naam	Type	Functie	Datering
50 m ten zuiden	Molen Devos	Staakmolen op torenkot	Koren- en oliemolen	1856-1919

350 m ten westen	Holmolen	Staakmolen	Koren- en oliemolen	1568-1905
250 m ten oosten	Molen Denys	Staakmolen, later stenen stellingmolen	Koren- en oliemolen	Voor 1568-1922

figuur 22 : Overzichtstabel Molenbestand verdwenen molens in de nabijheid van het studiegebied (bron: Denewet, 2016)

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FRICXKAART (CA. 1712)

Op de kaart van Fricx wordt Lichtervelde weergegeven als enkel een kerk. Lichtervelde ligt aan een doorgaande weg van Tourhout (Torhout) naar Koolskamp. Door het gebrek aan detaillering is de Fricxkaart verder weinig relevant voor dit onderzoek.

figuur 23: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

4.2.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

Op de Ferrariskaart ligt het studiegebied ten westen van de dorpskern. Langs de doorgaande weg via Swartegat naar het westen. Aan de weg liggen verspreid boerderijen en woonhuizen, die behoren bij het gehucht Thol. Ten westen van het studiegebied ligt een molen, Tholmolen genaamd. Ten oosten van het studiegebied is een molen, De Stampool Meulen, aangegeven. Ten westen van het studiegebied ligt een omgrachte boerderij. In het studiegebied liggen akkers gescheiden door houtwallen. De huidige Burgemeester Callewaertlaan ten noorden van het studiegebied is schematisch weergegeven, maar was in die tijd al een met bomen omgeven weg (laan).

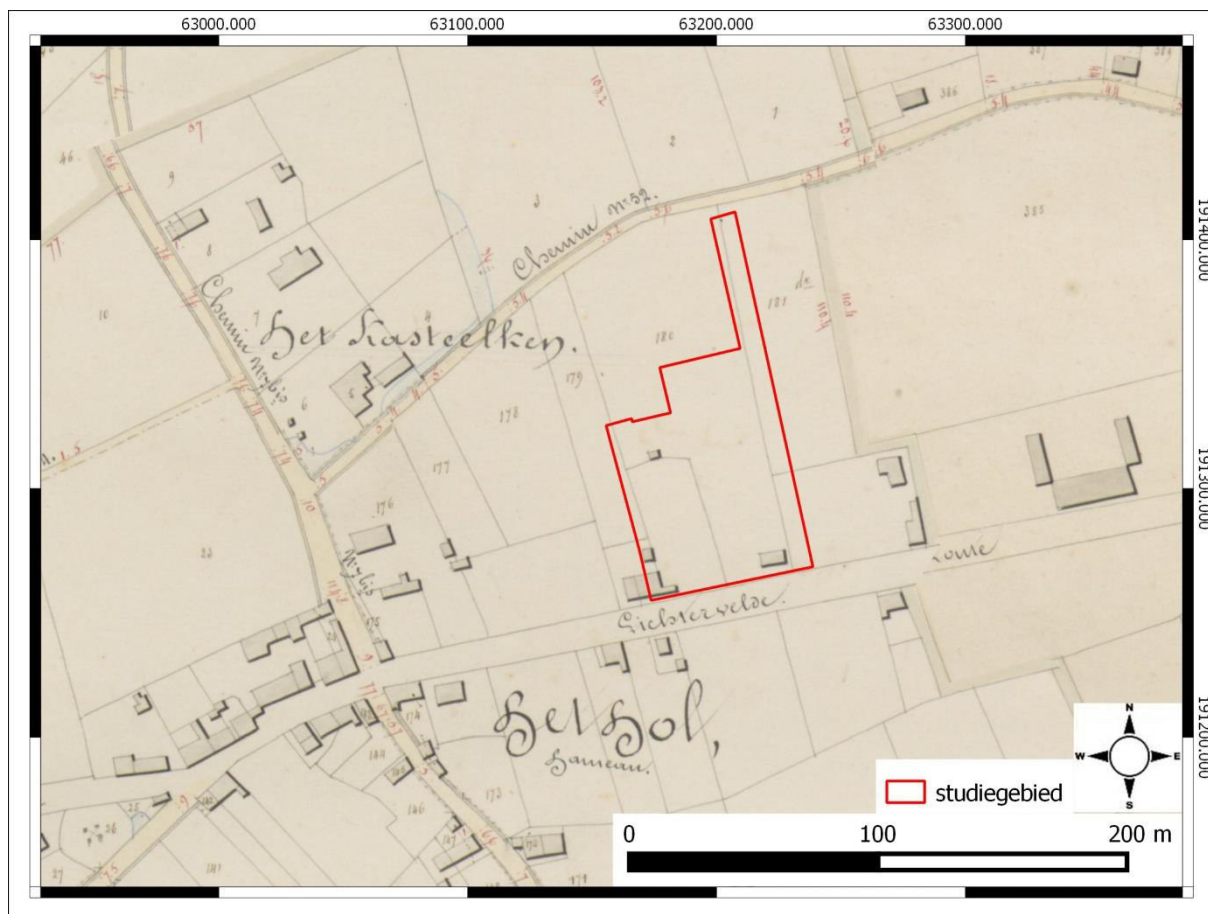

figuur 24: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

4.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

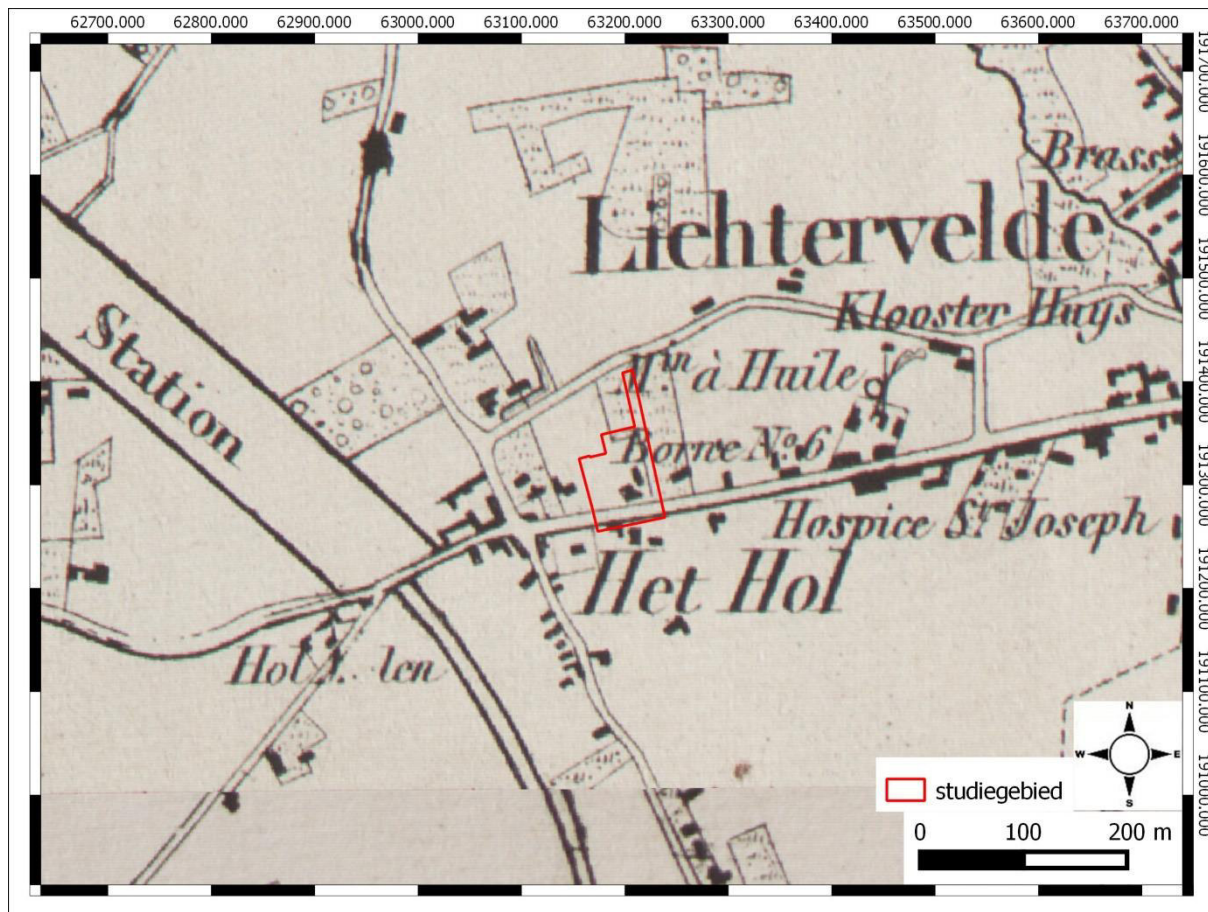
Op de Atlas der buurtwegen is de omgrachte boerderij ten westen van het studiegebied, zoals ook weergegeven op de Ferrariskaart, aangegeven als “Het Kasteelken”. In het zuiden van het plangebied zijn twee huizen gebouwd aan de toenmalige Lichtervelde *route de Thourout* (Torhout). De molen ten oosten van het studiegebied, zoals deze op de Ferrariskaart is vermeld, is niet aangegeven, terwijl de molen ten westen van het studiegebied op deze kaart wel is aangegeven. Het gehucht aan de westelijk gelegen kruising wordt nu Het Hol genoemd.

figuur 25: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

4.2.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

Op de kaart van Vandermaelen uit ca. 1846 ligt het studiegebied in het gehucht Het Hol. Het studiegebied ligt doordat de projectie niet helemaal correct is, op de kaart iets naar het oosten. Na het midden van de 19^e eeuw is ten westen van het studiegebied het treinstation aangelegd. De Hol Molen ten westen van het studiegebied wordt vermeld, maar ook de molen ten oosten van het studiegebied. Deze wordt aangeduid als een oliemolen. Van de grachten van “Het Kasteelken” is alleen het oostelijke deel nog zichtbaar.

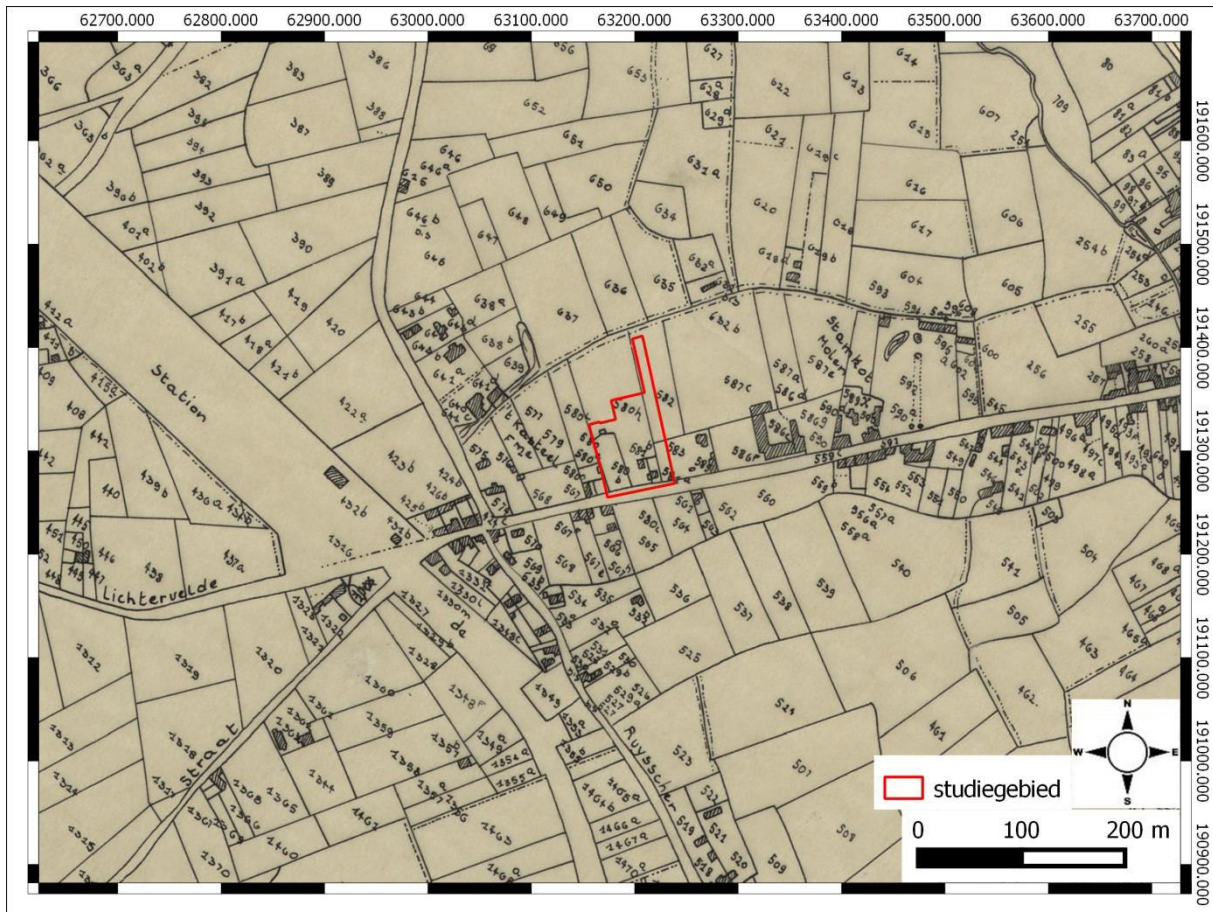

figuur 26: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

4.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

De Poppkaart geeft eenzelfde beeld als de Vandermaelenkaart van het studiegebied. De bebouwing in het zuiden van het studiegebied is hier hetzelfde aangegeven. De omgrachting van het hier genoemde “Kasteel” en de beide molens zijn ook vermeld.

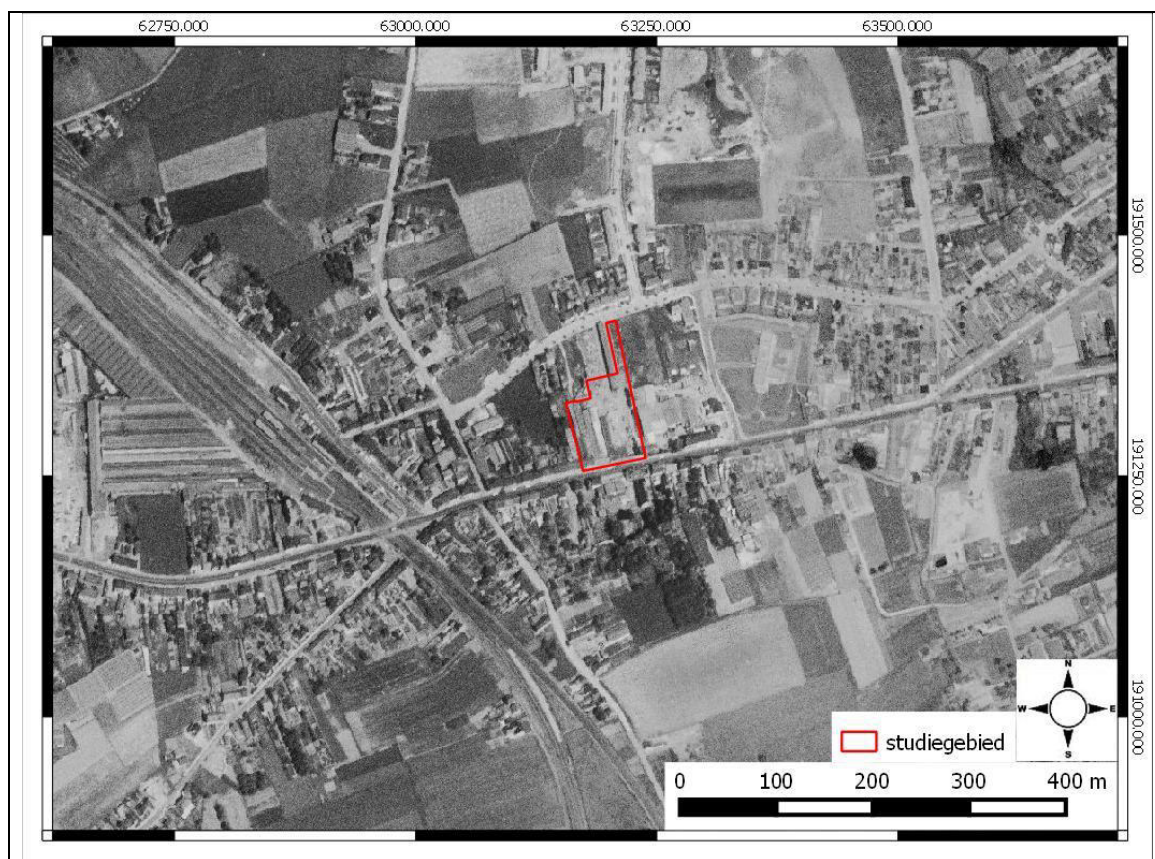

Figuur 27: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

4.3 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

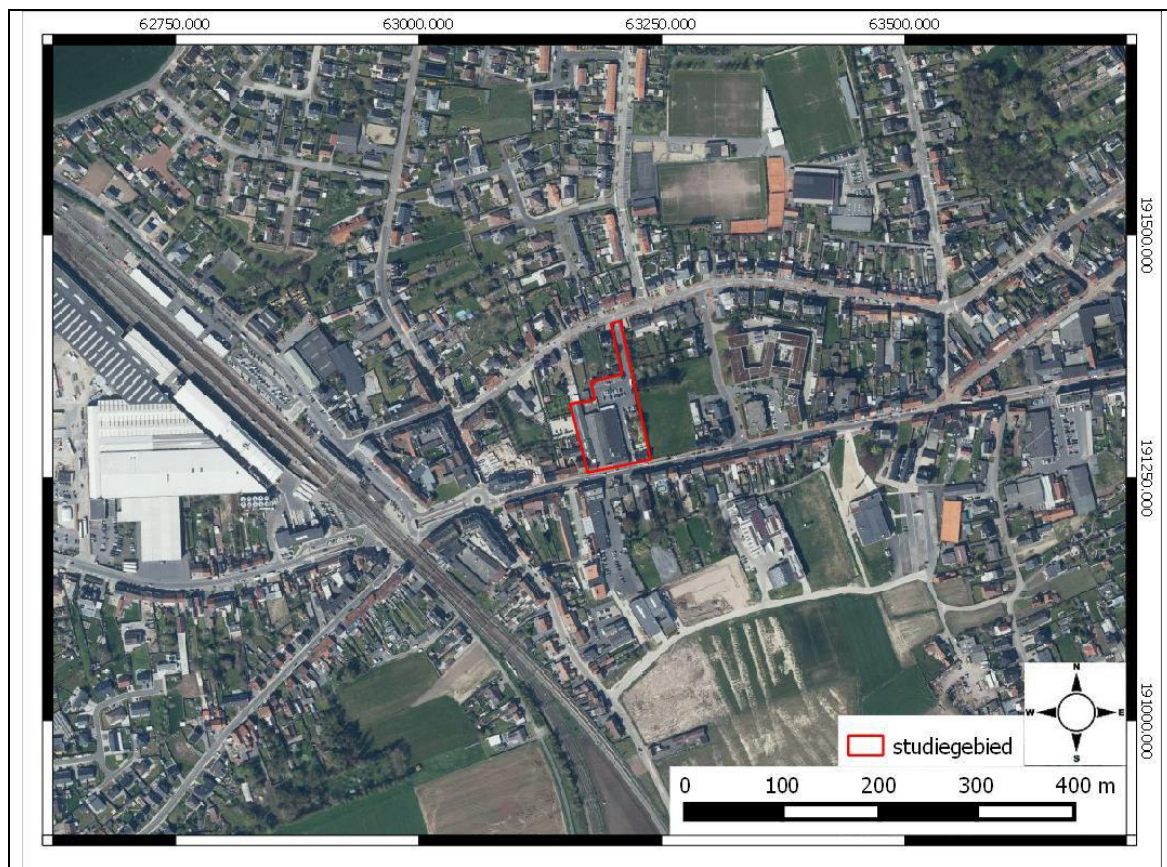
De omgeving van het studiegebied is niet veel veranderd sinds de 19^e eeuw. De lintbebouwing aan de Statiestraat en de Burgemeester Callewaertlaan is wel verdicht. Het studiegebied zelf is sinds de 19^e eeuw wel bebouwd, terwijl dit in de 19^e eeuw nog in agrarisch gebruik was.

Vanaf de 1971 is de bebouwing in de omgeving van het studiegebied sterk toegenomen. Ook in het studiegebied zelf zijn sinds 1971 bedrijfsgebouwen achter de huizen aan de Statiestraat gerezen en is het studiegebied verder verhard.

figuur 28: Orthofotomozaïek (zomeropnamen, zwart-wit 1971) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

figuur 29: Orthofotomozaïek (winteropnamen, kleur 2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

4.4 MILIEUBORINGEN

In het kader van een verkennend bodemonderzoek in het kader van een milieuhygiënisch onderzoek door ABO NV op het onderzoeksgebied zijn er een achttal mechanische boringen (figuur 30, bijlage 2) uitgevoerd op de percelen van het onderzoeksgebied aan de Brusselsesteenweg 73 te Melle. De mechanische boringen zijn verspreid over het onderzoeksgebied uitgevoerd.

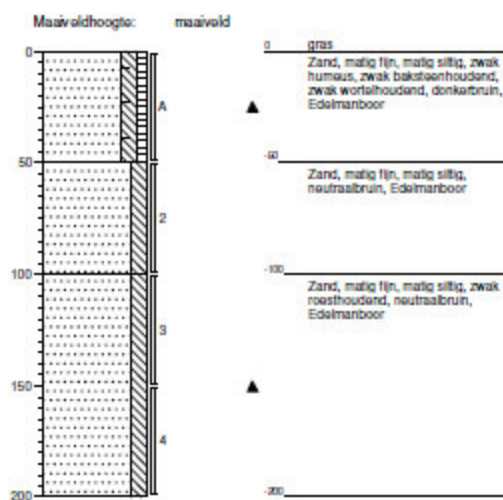
Uit de boorstaten (figuur 31) kunnen volgende zaken worden afgeleid:

- de smalle toegangsstrook, momenteel een groenzone, heeft enkel een ietwat verstoord maaiveld (boring 101, 102)
- de rest van het perceel heeft een verstoring eerste 50 cm onder het maaiveld verstoord is door een eerste laag van beton en/of grind, waaronder een puinhoudende nivelleringslaag is aangebracht. Vooral de boringen dicht bij de bestaande gebouwen (B106, 107, 108 en 109) geven een zware verstoringen tot -1,50mMV aan met beton en puinhoudend materiaal (vooral baksteenfragmenten).

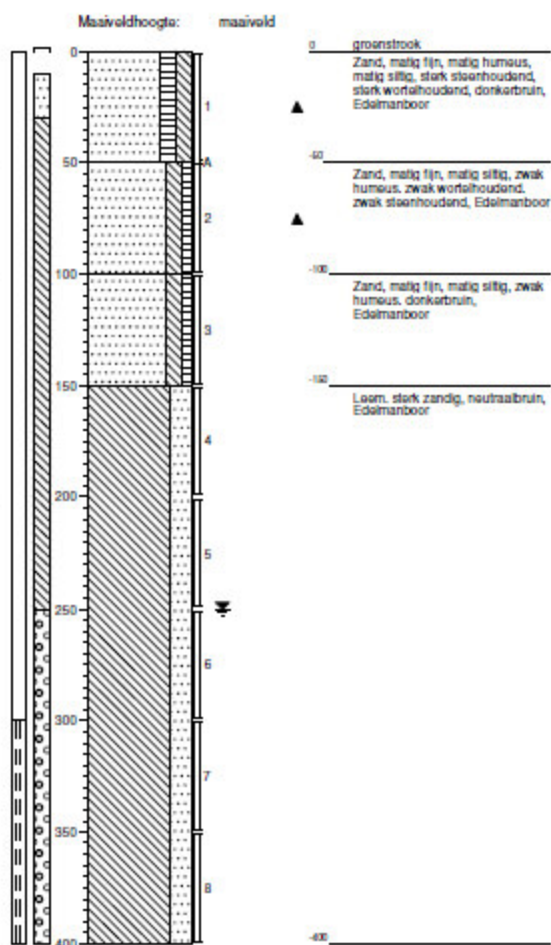
Door de bouwactiviteiten vanaf de jaren '70, ondermeer zichtbaar op de luchtfoto's en huidige situatie, lijken de eventueel aanwezige archeologische resten reeds in een verregaande mate verstoord.

Boring: 101

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

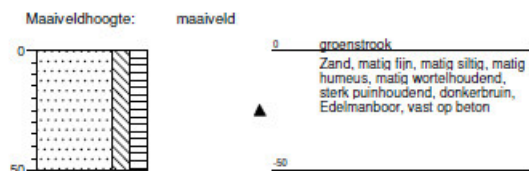
Boring: 102

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016
GWS: 250

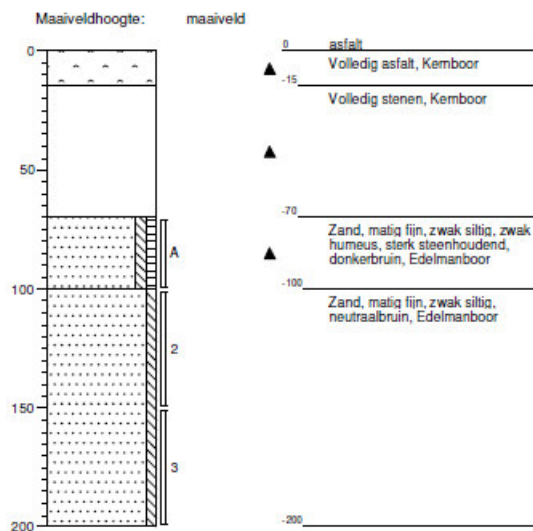

Boring: 102a

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

Boring: 103

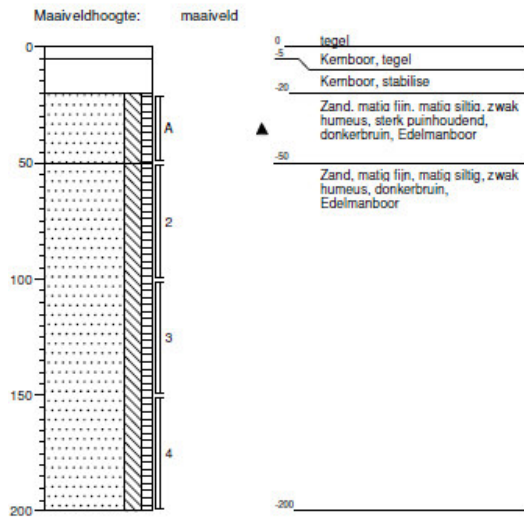
X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

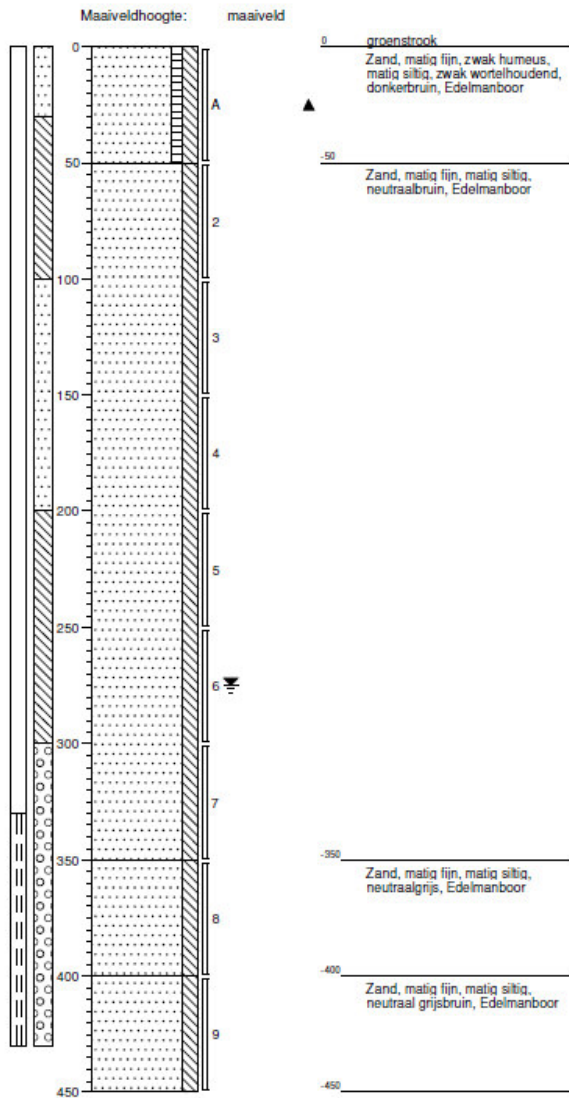

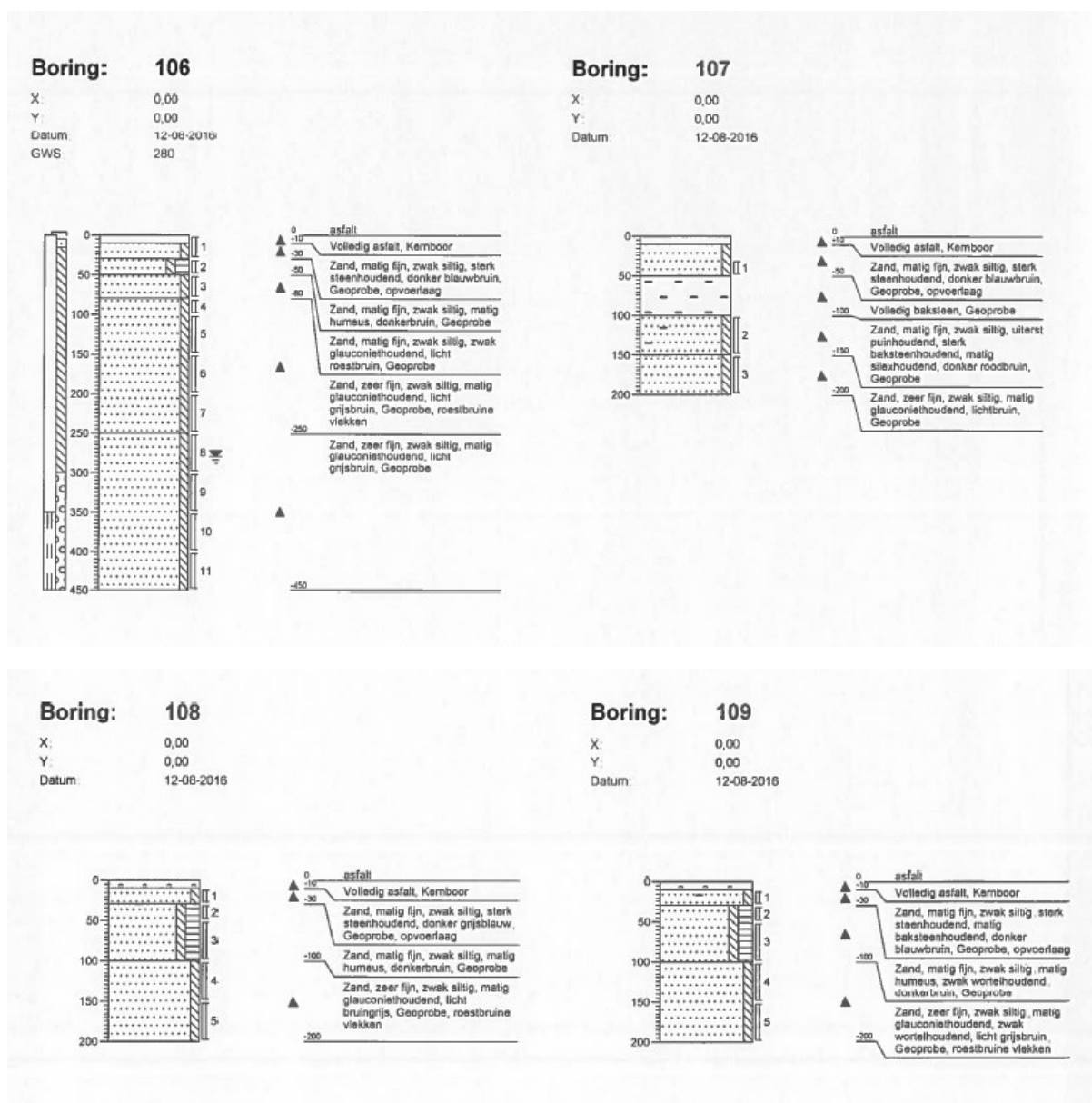
Boring: 104

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

Boring: 105

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016
GWS: 275

Figuur 30: boorstaten (bron: ABO NV)

[illegible]

5 BESLUIT (VERSLAG VAN RESULTATEN)

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Het studiegebied ligt op een dekzandvlakte tussen twee waterlopen in. De kortste afstand van het studiegebied tot (stromend) water is ongeveer 350 m (zie paragraaf 0). Er is geen sprake van een gradiëntzone in of in de omgeving van het studiegebied. Een gradiëntzone is een landschappelijk overgangsgebied van bijvoorbeeld hoog en droog naar laag en nat. Deze gebieden zijn aantrekkelijke leefgebieden voor jagers-verzamelaars vanwege de grote variëteit in flora en fauna. Tevens is de afstand tot stromend water te groot, waardoor de kans klein is dat er sporen van jagers-verzamelaars in het studiegebied worden aangetroffen. Daarnaast is voor deze sporen de bovengrond dusdanig verstoord door bebouwing en bestrating, dat er geen resten meer *in situ* worden verwacht. De kans op het aantreffen van resten van jagers-verzamelaars leefgemeenschappen uit het paleolithicum en mesolithicum is daarom laag.

Vanaf het neolithicum wordt bodemvruchtbaarheid een bepalend criterium voor het oprichten van nederzettingen. Gronden die makkelijk bewerkbaar, goed gedraineerd en chemisch/fysisch vruchtbaar waren werden eerst in cultuur genomen, daarna volgden armere gronden. De hoge en droge ligging van het studiegebied op een dekzandvlakte maakt dat het studiegebied een aantrekkelijk vestigingsgebied is voor landbouwers (zie paragraaf 0). Tevens is de afstand tot water voor landbouwleefgemeenschappen niet te groot. Er is geen plaggendek opgeworpen die eventueel aanwezige archeologische sporen beschermd heeft. De kans op het aantreffen van sporen van landbouwers vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen is groot.

De bebouwing in het studiegebied gaat niet verder terug dan eind 18^e eeuw, bovendien duidt de afwezigheid van plaggendekken (zie paragraaf 3.2.1) in het studiegebied en omgeving op een relatief late in gebruikname van het land als akkerland. De kans op het aantreffen van archeologische resten uit de nieuwe tijd is daarom laag.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier voornamelijk uit het aantreffen van dieper liggende structuren uit het neolithicum tot en met de middeleeuwen, zoals blijkt uit de bureaustudie..

Het studiegebied is gelegen op een hoger deel van een dekzandvlakte. De relatief hoog gelegen locatie maakt het landschap geschikt voor landbouw in de prehistorie. De kans op vondsten uit de steentijd (de tijd van jagers-verzamelaars) wordt door de ligging van het studiegebied laag geacht. Door de ligging bij de kern van Lichtervelde kunnen er in het studiegebied resten van middeleeuwse bewoning worden aangetroffen. Door het ontbreken van een laatmiddeleeuws, nieuwe tijds cultuurdek en bebouwing ouder dan de 18^e eeuw in het studiegebied, wordt de kans voor vondsten uit nieuwe tijd laag geacht.

In het studiegebied is vanaf de jaren zeventig van de 20e eeuw steeds meer en meer bebouwing verschenen. Uit de uitgevoerde boringen in het kader van een milieuonderzoek is duidelijk dat deze bouw –en nivelleringsactiviteiten het archeologisch niveau, op een erg verstorende manier heeft aangetast.

De luchtfoto's en huidige toestand van het terrein, deels bebouwd en overal een betonlaag en/of grind samen met de afwezigheid van nog onverstoord of onbedekte bodem, geven duidelijk aan dat er weinig bewaarde archeologie indicatoren nog te verwachten zijn op dit terrein

Het is echter de vraag in welke mate sporen, structuren en stratigrafieën bewaard zijn gebleven bij de 20^e eeuwse bodemingrepen. De aanleg van de twee bedrijfshallen, parking en de nivelleringswerken hebben waarschijnlijk voor vernietiging van eventueel aanwezige archeologische waarden gezorgd hebben. Op basis van de uitgevoerde boringen in het kader van een milieuonderzoek kunnen wij bevestigen dat de ondergrond onder de bestaande parking en in de nabijheid van de bestaande gebouwen reeds in die mate verstoord is dat er weinig potentieel tot kennisvermeerdering te verwachten valt. Daarom wordt geadviseerd om geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

5.3 SAMENVATTING VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

In opdracht van de initiatiefnemer van de bouw van een warenhuis in de Statiestraat 100-110 te Lichtervelde, werd door ABO NV een archeologische bureaustudie uitgevoerd. Het studiegebied bestaat uit de percelen Statiestraat 100, 102, 108 en 110 en bestrijkt een oppervlakte van ca. 6200m².

Het studiegebied is gelegen op een hoger deel van een dekzandvlakte. De relatief hoog gelegen locatie maakt het landschap geschikt voor landbouw in de prehistorie. De kans op vondsten uit de steentijd (de tijd van jagers-verzamelaars) wordt door de ligging van het studiegebied laag geacht. Door de ligging bij de kern van Lichtervelde kunnen er in het studiegebied resten van middeleeuwse bewoning worden aangetroffen. Door het ontbreken van een laatmiddeleeuws, nieuw etijds cultuurdek en bebouwing ouder dan de 18^e eeuw in het studiegebied, wordt de kans voor vondsten uit nieuwe tijd laag geacht.

In het studiegebied is vanaf de jaren zeventig van de 20e eeuw steeds meer en meer bebouwing verschenen. Uit de uitgevoerde boringen in het kader van een milieuonderzoek is duidelijk dat deze bouw –en nivelleringsactiviteiten het archeologisch niveau, op een erg verstorende manier heeft aangetast.

De luchtfoto's en huidige toestand van het terrein, deels bebouwd en overal een betonlaag en/of grind samen met de afwezigheid van nog onverstoord of onbedekte bodem, geven duidelijk aan dat er weinig bewaarde archeologie indicatoren nog te verwachten zijn op dit terrein

Echter de bodemverstoringen die gepaard zijn gegaan met de bouw van de huidige bebouwing zullen de archeologische sporen, indien aanwezig geweest, verstoord hebben. Het is onwaarschijnlijk dat er in het plangebied nog archeologische sporen aanwezig zijn die over voldoende oppervlakte bestudeerd kunnen worden om er structuren en erven uit te halen en om op deze manier kenniswinst te genereren.

5.4 SAMENVATTING VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

Uit de bureaustudie kwam naar voor dat er voor het studiegebied een laag tot matig archeologisch potentieel is. Uit de landschappelijke situatie komt naar voren dat het studiegebied en omgeving perspectieven biedt voor het aantreffen van menselijke bewoning vanaf de late steentijd tot en met de vroege middeleeuwen. De relatief hoge ligging op de dekzandvlakte maakt dat het studiegebied een gunstige vestigingsplaats is voor vroege landbouwers. De ligging bij de oude dorpskern maakt dat er ook nog bewoning uit de middeleeuwen kan worden aangetroffen.

Echter de bodemverstoringen die gepaard zijn gegaan met de bouw van de huidige bebouwing zullen de archeologische sporen, indien aanwezig geweest, verstoord hebben. Het is onwaarschijnlijk dat er in het plangebied nog archeologische sporen aanwezig zijn die over voldoende oppervlakte bestudeerd kunnen worden om er structuren en erven uit te halen en om op deze manier kenniswinst te genereren.

Wij adviseren daarom om geen vervolgonderzoek uit te voeren en de ontwikkelingen in het plangebied vrij te geven voor wat betreft archeologie.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		28 oktober 2016
Patrick Hambach	Director		28 oktober 2016
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		28 oktober 2016
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		28 oktober 2016

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

- Bogemans, F., C. Baeteman 2006: Kaartblad 19-20 Veurne-Roeselare. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.
- Bogemans, F. 2005: Kaartblad 2-8 Meerle-Turnhout. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel. CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2016
- Denewet L., Molenecho's, molenbestand 2016: [Online], <http://www.molenechos.org/index>. (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Geopunt Vlaanderen 2016: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Geopunt Vlaanderen 2016: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Geopunt Vlaanderen 2016: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2016
- Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 20 oktober 2016).
- Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

7.2 PLANNEN- EN KAARTENLIJST

Projectcode	2016K71
onderwerp	Plannenlijst
plannummer	Figuur 1
type plan	GRB
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 2
type plan	Kadasterplan
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	CadGIS
plannummer	Figuur 3
type plan	Ortho
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 4
type plan	GRB
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 5
type plan	Ortho
onderwerp	aanduiding hoogteprofiel
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 6
type plan	DTM
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV

bron	Geopunt
plannummer	Figuur 7
type plan	Hillshade
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 8
type plan	Bodemkaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 9
type plan	OSM
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	OSM
plannummer	Figuur 10
type plan	Quartairgeologische profiel
onderwerp	quartairgeologische profiel
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	DOV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 11
type plan	Quartairgeologische kaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 12
type plan	Tertiairgeologische kaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 13
type plan	Bodemerosiekaart
onderwerp	aanduiding studiegebied

aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 14
type plan	Bodemgebruiksaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 16
type plan	OSM
onderwerp	Bouwkundig erfgoedwaarden
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Inventaris Onroerend Erfgoed
plannummer	Figuur 18
type plan	OSM
onderwerp	Archeologische meldingen
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Centraal Archeologische Inventaris
plannummer	Figuur 21
type plan	Historische kaart
onderwerp	Frickxkaart
aanmaakschaal	tussen 1:110000 en de 1:120000
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 22
type plan	Historische kaart
onderwerp	Ferrariskaart
aanmaakschaal	1:11520
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 23
type plan	Historische kaart
onderwerp	Atlas der buurtwegen
aanmaakschaal	1:2500
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt

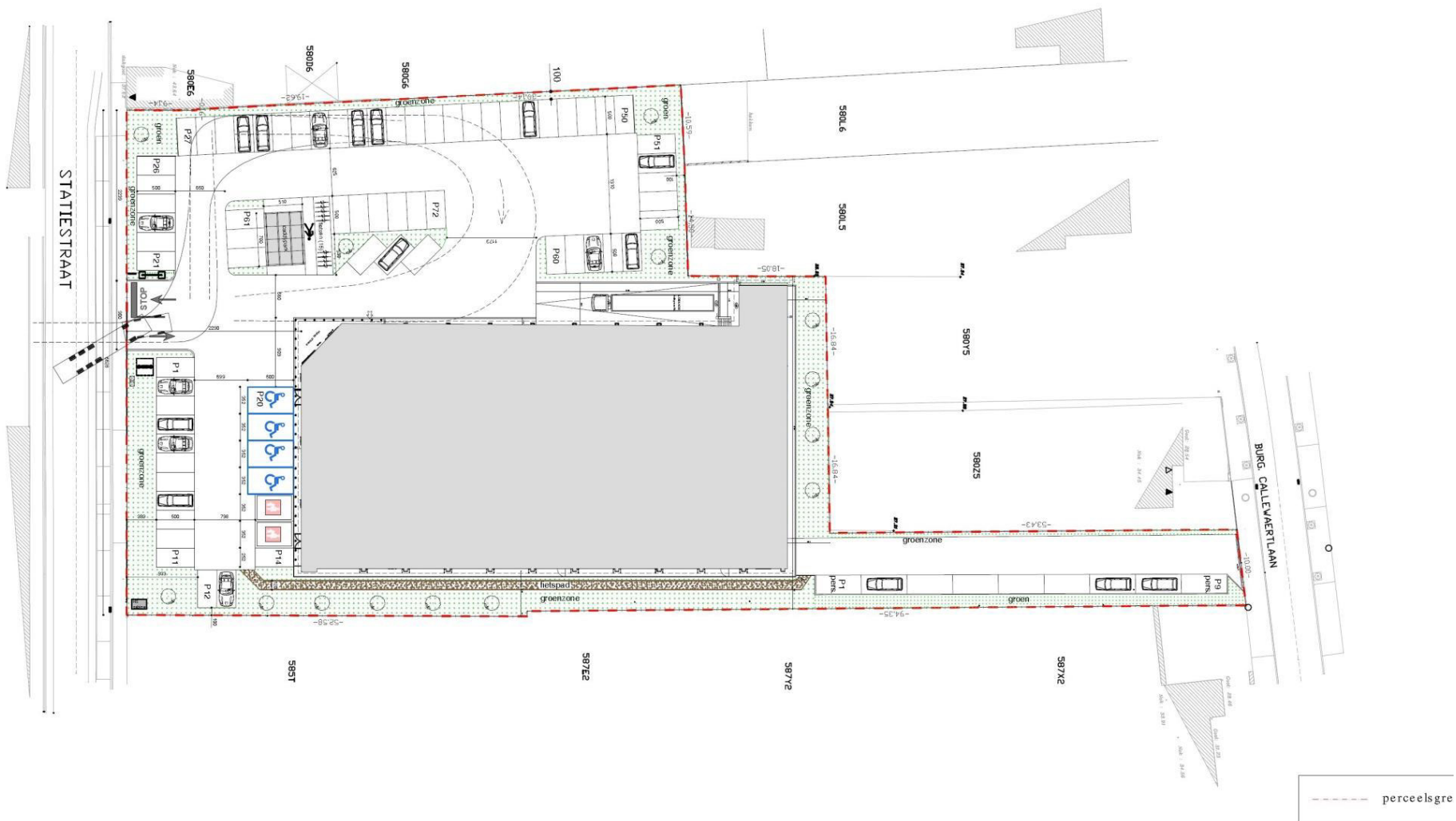
plannummer	Figuur 24
type plan	Historische kaart
onderwerp	Vandermaelenkaart
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 25
type plan	Historische kaart
onderwerp	Poppkaart
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 26
type plan	Orthofoto
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakdatum	20 oktober 2016
aangemaakt door:	ABO NV
bron	Geopunt

DEEL 2 BIJLAGEN

BIJLAGE 1

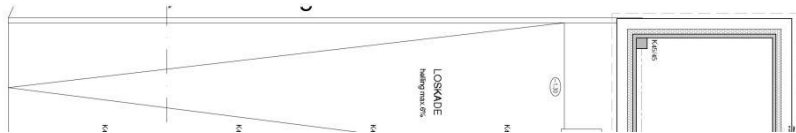
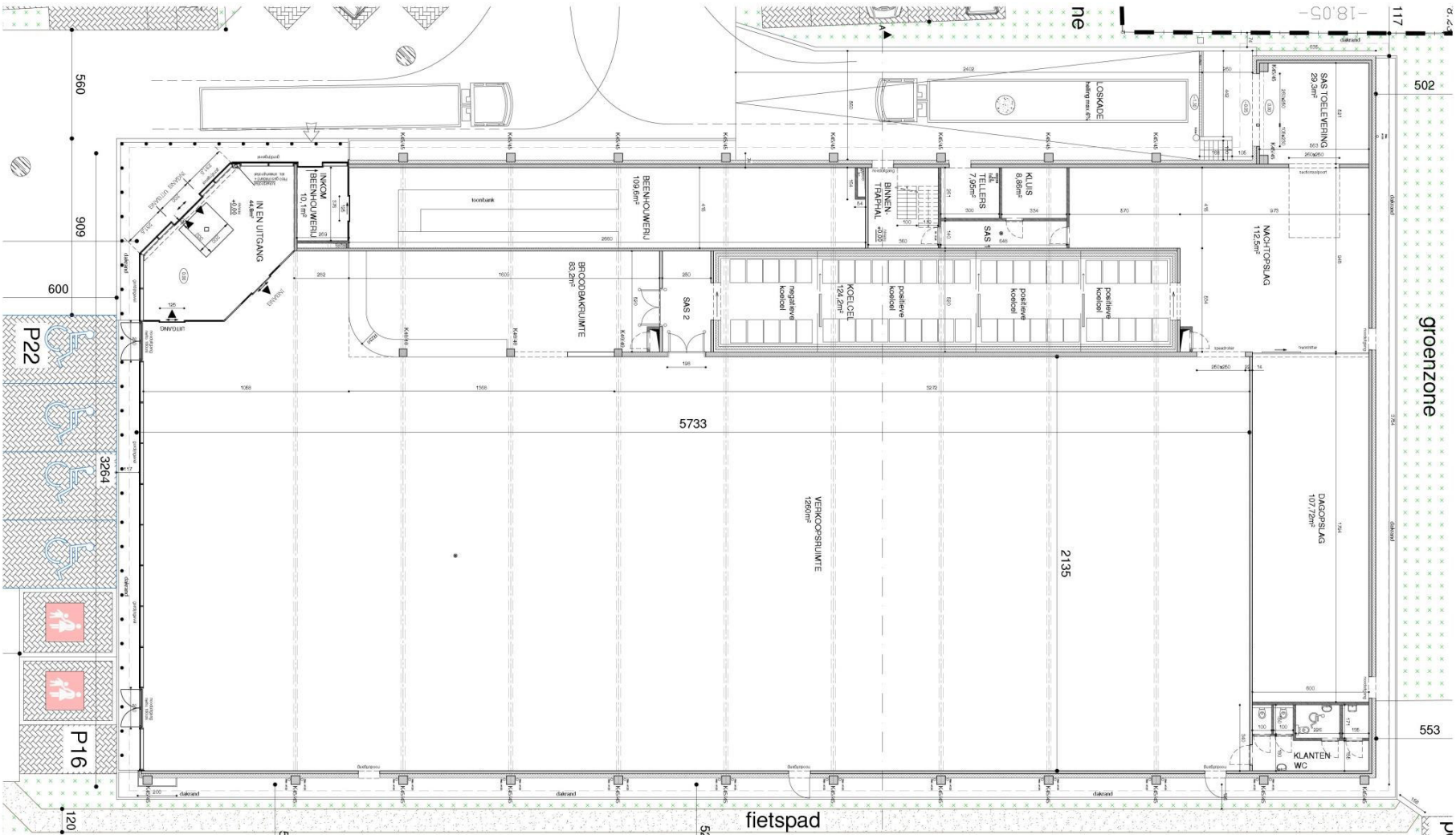

Nr.: 2023 filiaal Lidl - Lichtervelde
Bouwheer: Lidl

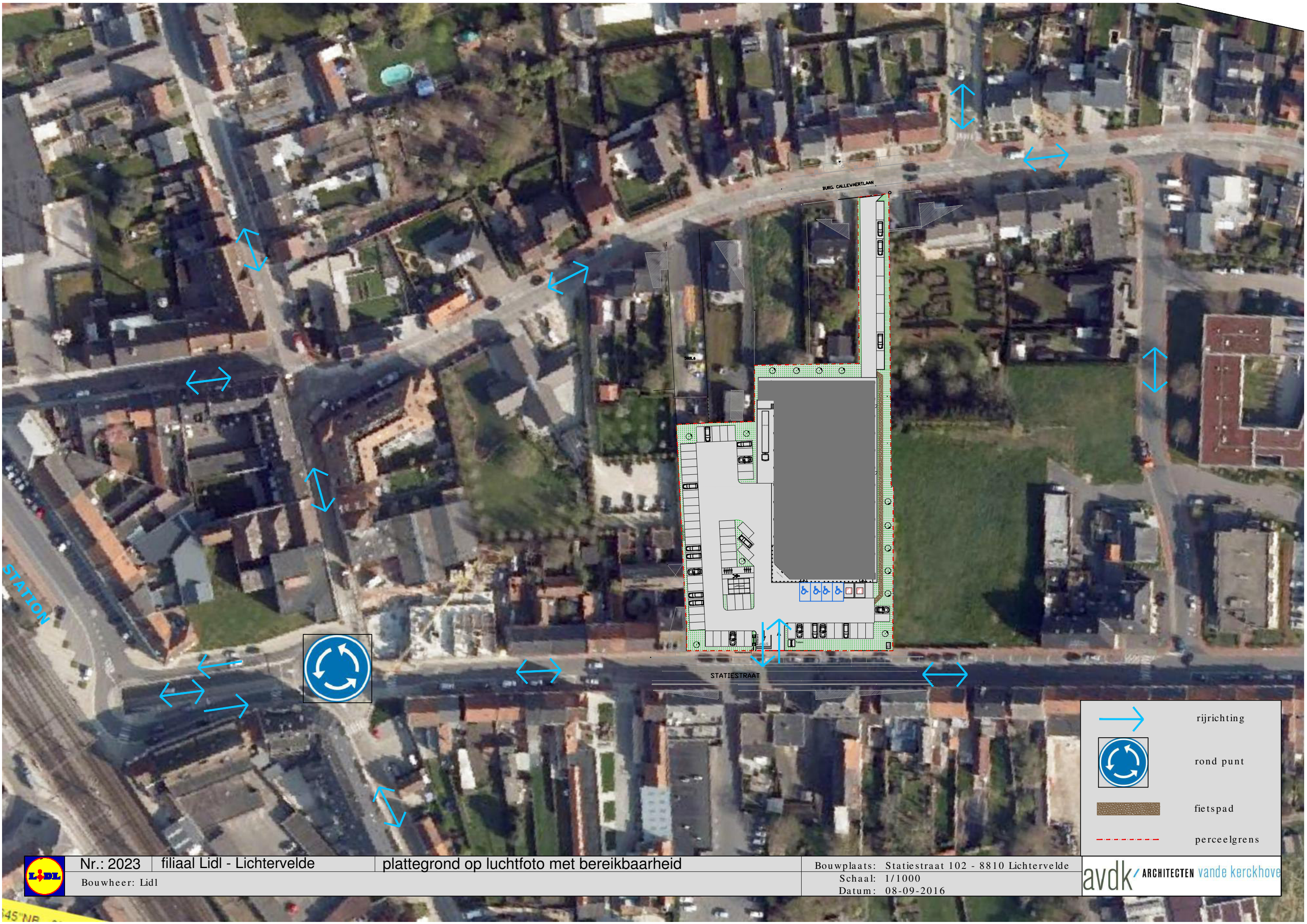
plattegrond met perceelsgrenzen

Bouwplaats: Statiestraat 102 - 8810 Lichtervelde
Schaal: 1/500
Datum: 08-09-2016

avdk ARCHITECTEN vande kerck

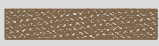

rijrichting

rond punt

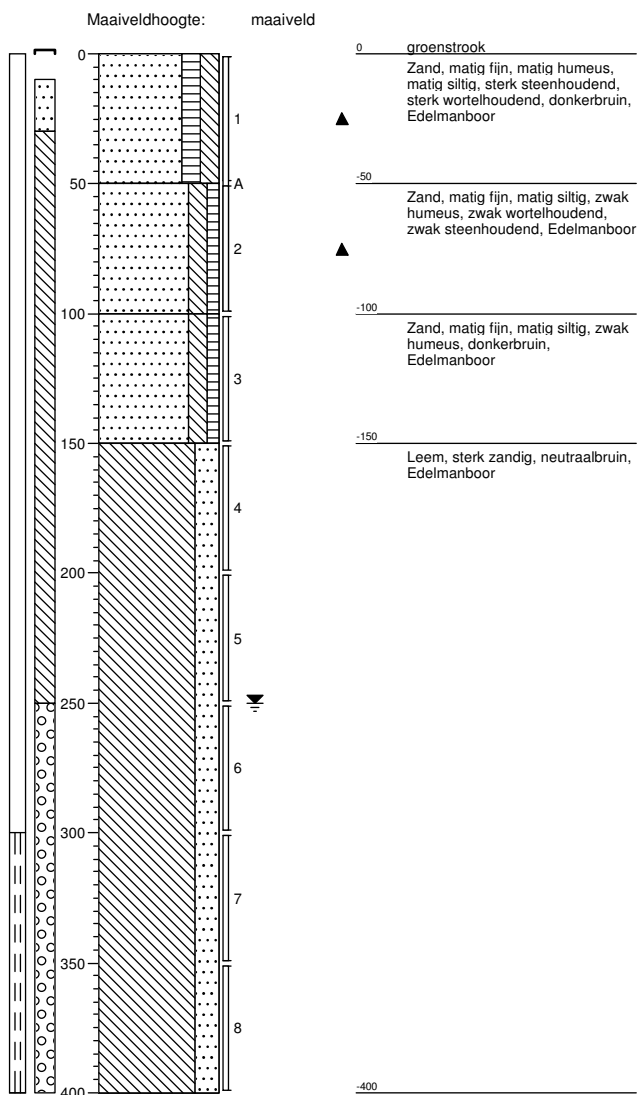
fietspad

perceelgrens

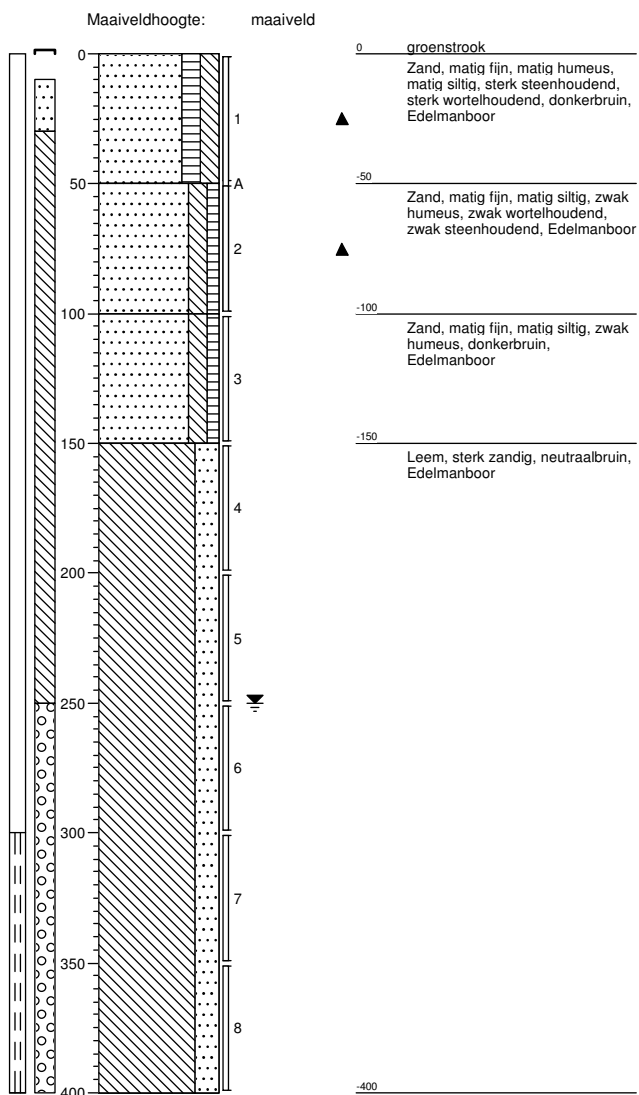

BIJLAGE 2 BOORSTATEN

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

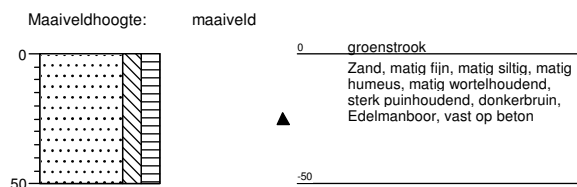

X:	0,00
Y:	0,00
Datum:	05-07-2016
GWS:	250

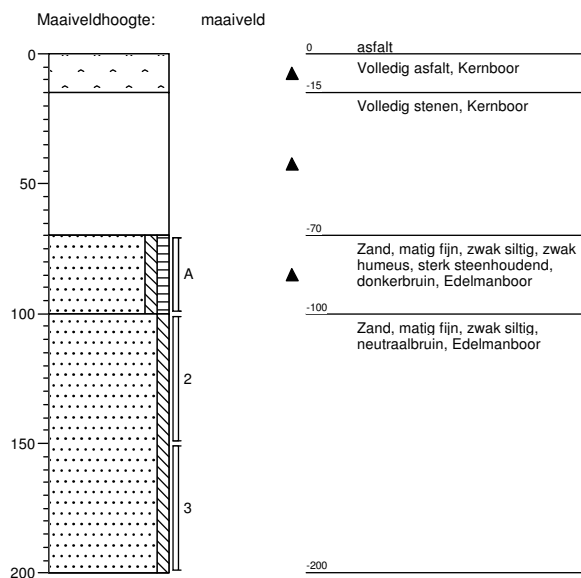
Boring: 102a

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

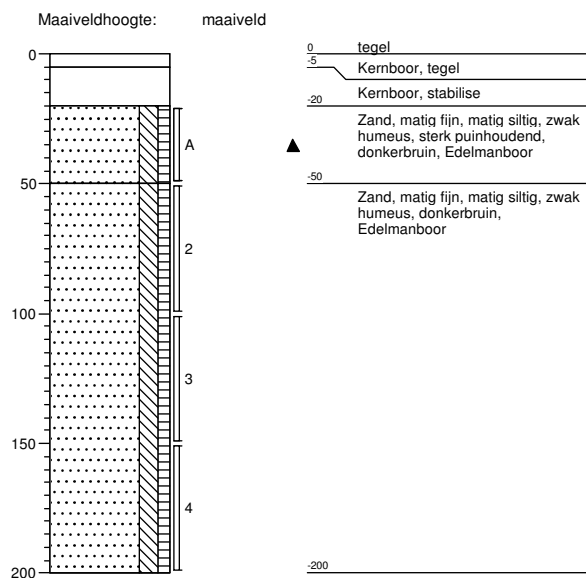
Boring: 103

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

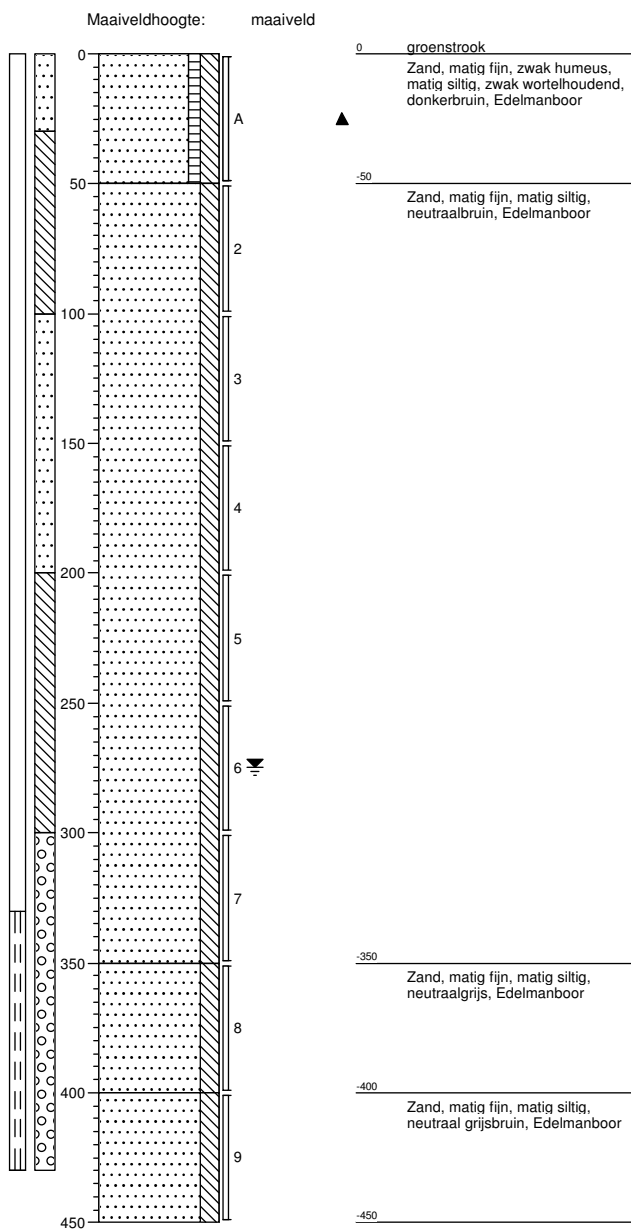
Boring: 104

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016

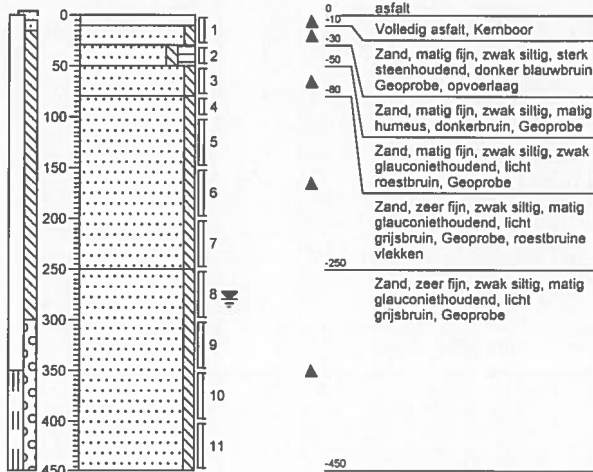
Boring: 105

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 05-07-2016
GWS: 275

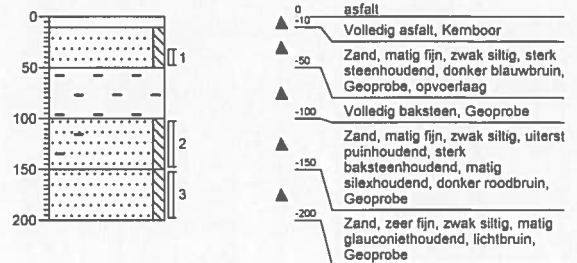

Boring: 106

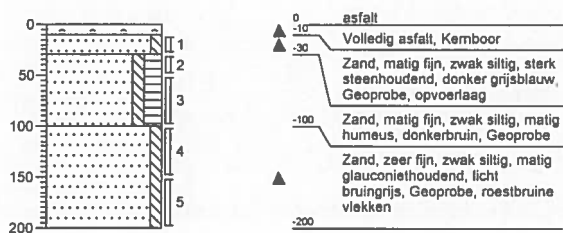
X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 12-08-2016
GWS: 280

Boring: 107

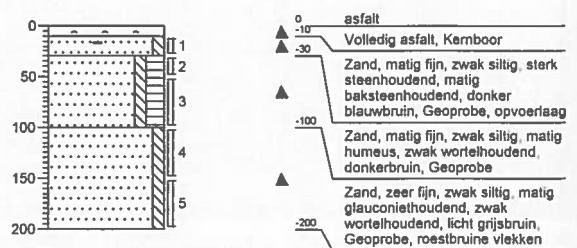
X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 12-08-2016

Boring: 108

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 12-08-2016

Boring: 109

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 12-08-2016

BIJLAGE 3   INPLANTINGSPLAN BORINGEN

Lidl Lichtervelde

Lichtervelde/ Afd 1/ Sectie F/
Perceelnrs 580 K6, 580 H6, 580 A6 en 581 H

Projectnummer: 19919

Schaal: 1/750
Formaat: A3

Titel plan:

Algemeen inplantingsplan

Legende

Kadastrale perceelgrens

123/4A5

Kadastraal perceelnummer

Gebouw

Staalname voorgaande onderzoeken

Boring + nr

Staalname 2016

Boring + nr

Peilbuis + nr

Analyseresultaten

XXX

> Bodemsaneringsnorm

XXX

> Richtwaarde

Bx

Grond

Datum

00/00/0000

Diepte (m)

0,0

xxx (mg/kg ds)

0

PBx

Grondwater

Datum

00/00/0000

Diepte (m)

0,0 - 0,0

xxx (µg/l)

0

Getekend door:
Eve Daelman

Projecting.:
Victor Van Esbroeck

Datum: 19/09/2016

Refnr.: 19919_R1_P01/v1